

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Fenomén Young Adult literatury

Diplomová práce

Autor: Bc. Barbora Hájková
Studijní program: N0114A300053 Učitelství pro střední školy
Studijní obor: Učitelství pro střední školy – český jazyk a literatura
Učitelství pro střední školy – hudební výchova
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.
Oponent práce: Mgr. Michal Čuřín, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor:	Bc. Barbora Hájková
Studium:	P21P0657
Studijní program:	N0114A300053 Učitelství pro střední školy
Studijní obor:	Český jazyk a literatura, Hudební výchova
Název diplomové práce:	Fenomén Young Adult literatury
Název diplomové práce AJ:	The Phenomenon of Young Adult Literature

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se zabývá fenoménem Young Adult literatury posledních desetiletí. Zaměřuje se zejména na zvyšující se zájem o ni a důvody jejích úspěchů u čtenářů. Práce je rozdělena do dvou částí – první zpracovává teoretické poznatky ohledně Young Adult literatury a náplní druhé bude analýza vybraných děl.

CART, Michael. *Young Adult Literature: From Romance to Realism*. American Library Association, 2011. ISBN 978-0-8389-1045-0.

Handbook of Research on Children's and Young Adult Literature. Illinois State University: Routledge, 2011. ISBN 978-0-203-84354-3.

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X.

NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for Today's Young Adults*. 8. Pearson Education, 2009. ISBN 978-0-205-59323-1.

TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Publishing Group, 2006. ISBN 0-313-33234-7.

Zadávací pracoviště:	Katedra českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.
Oponent:	Mgr. Michal Čuřín, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	12.11.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucí diplomové práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

.....

Bc. Barbora Hájková

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí diplomové práce doc. PaedDr. Aleně Zachové, CSc. za odborné vedení práce, cenné rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování této práce.

Anotace

Hájková, Barbora. *Fenomén Young Adult literatury*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023. 74 s. Diplomová práce.

Tématem této diplomové práce je fenomén Young Adult literatury. Cílem práce je přiblížení teoretických specifik Young Adult literatury včetně jejího historického vývoje. První část práce pojednává o Young Adult literatuře primárně z teoretického hlediska a zahrnuje nastínění historického vývoje Young Adult literatury, její specifikaci po teoretické stránce, tematické okruhy Young Adult literatury a Young Adult knihy českých autorů. Druhá část práce popisuje na praktických příkladech okolnosti přispívající k rozšíření a popularitě Young Adult literatury včetně krátké analýzy vybraných děl.

Klíčová slova: Young Adult literatura, fenomén, literatura pro mládež, tematika, vývoj.

Annotation

Hájková, Barbora. *The Phenomenon of Young Adult Literature*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2023. pp. 74. Master's Degree Thesis.

The topic of this thesis is the phenomenon of Young Adult literature. The aim of the thesis is to present the theoretical specifics of Young Adult literature including its historical development. The first part of the thesis deals with Young Adult literature primarily from a theoretical point of view and includes an outline of the historical development of Young Adult literature, its theoretical specification, thematic areas of Young Adult literature and Young Adult books by Czech authors. The second part of the thesis describes, with practical examples, the circumstances contributing to the spread and popularity of Young Adult literature, including a short analysis of selected works.

Keywords: Young Adult literature, phenomenon, youth's literature, themes, development.

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2022 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:

Podpis studenta:

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Young Adult literatura.....	12
2.1	Historie vzniku Young Adult literatury	12
2.1.1	První kniha Young Adult literatury	17
2.2	Definice pojmu young adult.....	18
2.3	Specifikace Young Adult literatury	19
2.3.1	Hranice Young Adult literatury	26
2.3.1.1	Crossover.....	28
2.3.1.2	New Adult literatura	31
2.3.2	Problematika zpracování teoretického základu Young Adult literatury...	32
2.4	Tematika v Young Adult literatuře	34
2.4.1	Zločin a násilí.....	39
2.4.2	Hledání a přijímání sebe sama	40
2.4.3	Vyrovňávání se s náročnými situacemi / traumaty	41
2.4.4	Běžné starosti denního života	42
2.5	Česká Young Adult literatura.....	43
3	Fenomén Young Adult literatury	47
3.1	Aspekty přispívající k rozšiřování a popularitě Young Adult literatury	47
3.1.1	Sociální sítě.....	49
3.2	Statistiky.....	52
3.3	Analýza knihy	54
3.3.1	Dvůr trnů a růží – Sarah J. Maas	54
4	Závěr	61
5	Zdroje.....	63
5.1	Primární literatura užitá.....	63

5.2	Primární literatura zmíněná.....	63
5.3	Sekundární literatura	66
5.4	Filmografie.....	73

1 Úvod

Tématem diplomové práce je fenomén Young Adult literatury.

Toto téma bylo zvoleno s ohledem na aprobaci v českém jazyce se zaměřením na vzdělávání pro střední školy, ale také s ohledem na zřetelný nárůst popularity těchto knih a to zejména u věkové kategorie žáků již zmiňované kategorie, tedy žáků středních škol. Young Adult literatura se těší velké oblibě, jak nastiňuje práce samotná, nicméně se jí zatím nevěnuje mnoho odborníků a informační zdroje jsou tak v současné době omezené a často nekompletní. Existující odborná literatura je z většiny ze zahraničních zdrojů, obvykle ze Spojených států amerických nebo Velké Británie. Young Adult literatura zahrnuje mnoho různorodých tematických okruhů i literárních žánrů, což umožňuje její zpřístupnění širšímu spektru čtenářů.

Diplomová práce se zaměřuje na všeobecné pojetí Young Adult literatury a nastínění její specifikace, ale také na aspekty přispívající její popularitě.

Tato práce si klade za cíl primárně předložit ucelený soubor informací popisující z teoretického hlediska specifikaci Young Adult literatury a jejího vývoje včetně uvedených příkladů konkrétních literárních děl. Zároveň předkládá okolnosti doprovázející tento fenomén primárně v posledních letech.

Diplomová práce bude rozdělena do dvou stěžejních částí. První část je teoretická a v jejím rámci budou definovány teoretické základy Young Adult literatury, její historický vývoj i související pojmy. Pro ucelený pohled na problematiku je nejprve nastíněn vývoj Young Adult literatury od prvotních zárodků až po současnost, následně je definován související pojem young adult a nejzásadnějšími prvky první části jsou pak podkapitoly specifikující Young Adult literaturu jako takovou a popisující tematické okruhy, které se v ní vyskytují.

Dílčím cílem teoretické části diplomové práce je představit ucelenější základní definici Young Adult literatury a problematiky s ní související, a to zejména z již nastíněného důvodu, kterým je nižší počet odborných prací, které neposkytují jednotný ucelený náhled vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně nový fenomén.

Druhá část práce se zaměřuje na aspekty současné doby, které Young Adult literaturu provázejí a přispívají k její popularitě a jsou také ukazatelem této popularity.

V praktické části jsou nastíněny současné vývojové trendy týkající se Young Adult literatury, primárně se jedná například o knižní veletrhy a obdobné akce, filmové a seriálové adaptace a další. Hlavní složkou je pak nastínění role, kterou hrají sociální sítě v souvislosti s Young Adult literaturou a jejími čtenáři, zejména sběr dat z dostupných zdrojů vybraných sociálních sítí poukazující k popularitě tohoto fenoménu a analýza zmíněných dat. V neposlední řadě následuje krátká analýza vybrané Young Adult knihy dle nastíněné definice i aspektů přispívajících k popularitě tohoto fenoménu.

Základní oporou pro tuto práci, zejména co se týče její první části, jsou především knihy *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature* od Karen Coatsové¹, *Literature for today's young adults*² od Alleen Pace Nilsenové a Kennetha Donelsona a *Young adult literature: from romance to realism*³ od Michaela Carta. Jako opora k nastínění tematických okruhů Young Adult literatury slouží primárně kniha *Thematic Guide to Young Adult Literature*⁴ od Alice Trupové. Pro druhou část jsou pak východiskem zejména webové stránky zmiňovaných sociálních sítí a dalších aspektů přispívajících k fenoménu Young Adult literatury.

¹ COATS, Karen. *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011. ISBN 978-0-415-96505-7.

² CART, Michael. *Young adult literature: from romance to realism*. American Library Association, 2011. ISBN 978-0-8389-1045-0.

³ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008. ISBN 978-0-205-59323-1.

⁴ TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006. ISBN 0-313-33234-7.

2 Young Adult literatura

Pojem Young Adult literatura se poprvé začal hojně využívat v 60. letech 20. století. V této době se pod tímto termínem ukrývala zejména realistická fikce zasazená do reálného světa, ve které byly řešeny běžné životní problémy vztahující se k dospívajícím ve věku zhruba 12 až 18 let.⁵

2.1 Historie vzniku Young Adult literatury

Pro plné pochopení Young Adult literatury je zapotřebí nahlédnout na vývoj, kterým prošla od svých prvopočátků. Před začátkem 19. století není možné mluvit o literatuře, která by svým způsobem odpovídala do jisté míry tomu, co rozumíme pod pojmem YA literatury. V této době byla literatura pro děti a mládež povětšinou náboženské tematiky. Podmínky pro děti také nebyly zcela vhodné a bylo tak na ně nahlíženo spíše jako na malé dospělé. Ještě v dětském věku nastupovaly do práce a jejich život tak velmi rychle naplňovaly starosti dospělých, nejednalo se přímo o dětství a dospívání jak jej známe dnes. S postupným rozvojem společnosti, zdravotní péče i s urbanizací začaly být v tomto ohledu znatelné velké posuny, lidé neodcházeli do práce v příliš raném věku a tím se otevřel i prostor pro literaturu dětí a mládeže.⁶

Roku 1817 vznikla organizace *The American Sunday School Union*, která zavedla nám známou nedělní školu při kostelech. Jejich záměrem bylo změnit americké školství. V rámci nedělní školy bylo vyučováno náboženství, ale i další předměty jako matematika, pravopis, historie nebo praktické činnosti pro život. *The American Sunday School Union* vydalo v následujících 40 letech pro potřeby nedělních škol miliony knih. Nejznámější byla fikce s morálním poučením, která se málo kdy odkláněla od dvou základních schémat:

1. Dítě na pokraji smrti připomíná čtenáři dobré mravy a ctnosti, následně umírá.

⁵ CART, Michael. The Value of Young Adult Literature. In: *Young Adult Library Services Association* [online]. Chicago: American Library Association, 2016. Dostupné z: <http://www.ala.org/yalsa/guidelines/whitepapers/yalit>.

⁶ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 39-41. ISBN 978-0-205-59323-1.

2. Hodné děti, které se na čas odkloní od svých povinností vůči rodičům a sourozencům a brzy je čeká zasloužený trest.⁷

Jednalo se tedy povětšinou o skrytá morální kázání pro děti. V 70. a 80. letech 19. století se literární scéna začíná pozměňovat a do popředí se tak, na úkor knih publikovaných *The American Sunday School Union*, dostává například kniha *Malé ženy*⁸ od Luisy May Alcottové, která se těší oblibě dodnes, nebo kniha *Ragged Dick*⁹ od Horatia Algera jr.

Podle Donelsona a Nilsenové se jedná o první spisovatele věnující se literatuře pro tzv. mladé dospělé, kteří se stali známými po celé zemi. Tímto specifíkem ale jejich společné znaky končí. Ačkoli se tvorba obou odlišovala tematicky od výše zmíněných knih publikovaných v této době, každý z nich se věnoval odlišnému typu příběhů. Louisa May Alcottová, autorka *Malých žen*, psala o šťastném rodinném životě, ačkoli její podání bylo někdy poměrně příkré, vždy bylo pravdivé. Na rozdíl od Alcottové psal Horatio Alger, jr. o rozpadlých domovech a jeho příběhy měly spíše nádech romantických fantazií. Jeho knihy bývají označovány také jako *rags-to-riches*¹⁰ ovšem v mírnější podobě. Vývoj a posun jeho postav je často nepravděpodobný a nepříliš důvěryhodný na rozdíl od knih Alcottové. Knihy Horatia Algera, jr. nejsou v současnosti příliš čtené a věnují se jim obvykle odborníci či historici, zato knihy Luisy Mary Alcottové si zachovávají popularitu dodnes.¹¹ Její kniha *Malé ženy* se v roce 2019 dočkala nové – již sedmé – filmové adaptace, která mimo jiné obdržela cenu Critic's Choice Movie Award udílenou Broadcast Film Critic's Association za nejlepší adaptovaný scénář.¹²

⁷ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 41-46. ISBN 978-0-205-59323-1.

⁸ ALCOTT, Louisa May. *Malé ženy*. Vydání třetí. Přeložil Jana KUNOVÁ. Praha: Ikar, 2020. ISBN 978-80-249-4112-7.

⁹ ALGER, Hoartio Jr. *Ragged Dick; or, Street Life in New York with the Boot Blacks*. Spojené státy americké: A. K. Loring, 1868.

¹⁰ Situace, ze které se chudá osoba posune do bohatší vrstvy, zbohatne.

¹¹ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 41-46. ISBN 978-0-205-59323-1.

¹² 25th Annual Critics Choice Awards – List of Film and Series Category Winners. *Critics Choice Association* [online]. 12. 1. 2020 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.criticschoice.com/2020/01/12/25th-annual-critics-choice-awards-list-of-film-and-series-category-winners/>.

Na počátku 20. století se setkáváme s konfliktem mezi čtenářskými zájmy a čtenářskými potřebami. Na středoškolské učitele je vyvíjen tlak univerzitami pro přípravu studentů k pokročilým studiím a je tak věnováno více času směřování mladých k určité četbě než zjišťování, co by rádi četli. Tento trend přetrvává ve školství dodnes, ačkoli je možné pozorovat v tomto ohledu jisté pokroky. Na volnočasové čtení bylo nahlíženo spíše jako na ztrátu času, což ovšem mladé od takového čtení neodradilo. Mezi oblíbené knihy patřila zejména fikce. Vysoce produktivní ve vydávání fikce pro děti a mladistvé bylo vydavatelství *Stratemeyer's Literary Syndicate*, které vydalo například sérii knih *Nancy Drew Mystery Stories*¹³. Mezi populární knihy u dětí a dospívajících na počátku 20. století patřily například knihy *Anna ze Zeleného domu*¹⁴ od Lucy Maud Montgomeryové (vydaná v originále poprvé roku 1908), nebo *Pollyanna*¹⁵ od Eleanor Porterové vydaná poprvé roku 1913.¹⁶

V letech 1940 až 1960 prošel svět mnoha změnami od Velké hospodářské krize přes 2. světovou válku až k poválečnému období. Tyto náročné časy vedly k propastným rozdílům mezi generacemi, rasami, technologickým, kulturním a ekonomickým vyspěním. To vše se nutně muselo projevit i v oblasti vzdělávání a čtenářství. Rozkol mezi četbou předkládanou žákům a studentům a mezi jejich zájmovou četbou je opět větší.¹⁷

George W. Norvell jako jedno ze svých doporučení na základě dvanáctileté studie zájmů dětí ve čtenářství uvádí: „*That, to increase reading skill, promote the reading habit, and produce a generation of book-lovers, there is no other factor so powerful as interest.*“¹⁸ Výzkumy zabývající se oblíbenými knihami dětí a mládeže a jejich obsahem naznačují opět značný posun směrem kupředu a k ustanovení tzv. Young Adult literatury. Ačkoli se literatura pro děti a mládež ve 40. a 50. letech značně

¹³ KEENE, Carolyn. *Nancy Drew Mystery Stories* [knižní série]. Stratemeyer's Literary Syndicate.

¹⁴ MONTGOMERY, Lucy Maud. *Anna ze Zeleného domu*. 2. vydání (v této podobě). Ilustroval Ivona KNECHTLOVÁ, přeložil Milena POLÁČKOVÁ. V Praze: Albatros, 2022. ISBN 978-80-00-06713-1.

¹⁵ PORTER, Eleanor H. *Pollyanna*. Druhé vydání. Praha: Sfinx, Bohumil Janda, 1935. Nové cíle (Sfinx).

¹⁶ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 50-51. ISBN 978-0-205-59323-1.

¹⁷ Tamtéž, s. 59.

¹⁸ NORVELL, George W. Some Results of a Twelve-Year Study of Children's Reading Interests. *The English Journal* [online]. National Council of Teachers of English, prosinec 1946, **35**(10), s. 531-536 [cit. 2023-03-07]. ISSN 00138274. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.2307/806540>.

„*Ke zvýšení čtenářských schopností, podporování čtenářských návyků a vytvoření generace milovníků knih neexistuje silnější prostředek než zájem.*“ (Vlastní překlad autorky)

rozvíjela, přetrvalo pravidlo o vynechávání témat, která byla tzv. tabu. Jako tabu témata této doby Donelson a Nilsenová uvádí například sebevraždy, sexualitu, homosexualitu a podobně. Dále jsou zmíněna témata pohybující se na hraně, která byla zmiňována, ale výhradně jako ukázka nevhodného chování, např. těhotenství nezletilých, kouření, alkohol, drogy, rozvody ad. Zde můžeme vidět značný rozdíl oproti současným knihám spadajícím k Young Adult literatuře, kde se tato témata mohou vyskytovat jako ústřední a poskytují náhled na danou situaci, do myšlenek postavy, nebo na vývoj i případnou pomoc a uklidnění. Pomáhají se s těmito věcmi vypořádat. Bližší specifikace týkající se tematiky v Young Adult literatuře je popsána v kapitole 2.4 *Tematika v Young Adult literatuře*.¹⁹

Zásadní podíl na rozvoji Young Adult literatury je připisován také bildungsromanu a entwicklungsromanu, jak popisuje Tritesová v *Disturbing the Universe*²⁰. Young Adult literatura s těmito typy novel sdílí některé charakteristiky. V obou případech se jedná o novely pojednávající o životě a dospívání mladých, které byly často původně určeny dospělým čtenářům. Podle Tritesové je bildungsroman jedním z výchozích bodů pro Young Adult literaturu, jak ji známe dnes. Bildungsroman, jehož přínos a zakotvení v základech historie Young Adult literatury zmiňují například i Donelson a Nilsenová, je typ novely pojednávající o dospívání a dosahování plnoletosti mladého hrdiny, zatímco entwicklungsroman pojednává spíše o charakterním růstu postavy.²¹ McCullochová v kapitole *Bildungsromane for Children and Young Adults*²² popisuje bildungsroman jako novelu představující pedagogický model dětského vývoje v rámci literatury pro děti a mládež.²³ Tritesová pak popisuje posun od popularity tradičního bildungsromanu, zabývajícího se spíše zobrazováním růstu a dospívání mladého člověka obecně, k současnějším Young Adult knihám, které vyobrazují spíše fungování ve společnosti a zpochybňují mocenské struktury.²⁴

¹⁹ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 59-64. ISBN 978-0-205-59323-1.

²⁰ TRITES, Roberta S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. University Of Iowa Press, 2004. ISBN 978-0877458579.

²¹ Tamtéž, s. 9-10.

²² MCCULLOCH, Fiona. *Bildungsromane for Children and Young Adults*. In: GRAHAM, Sarah. *A History of the Bildungsroman*. Cambridge University Press, 2019, s. 174-199. ISBN 978-1-107-13653-3.

²³ Tamtéž, s. 174.

²⁴ TRITES, Roberta S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. University Of Iowa Press, 2004, s. 18-19. ISBN 978-0877458579.

Grahamová jako příklad bildungsromanu obecně uvádí například *Kdo chytá v žitě*²⁵, *Jako zabít ptáčka*²⁶ nebo *Malé ženy*.²⁷ Jako představitele z kategorie Young Adult literatury McCullochová uvádí například trilogii *Jeho temné esence*²⁸. Postupný přerod bildungsromanu tvoří plynulý přechod k dějinám literatury Young Adult, kde se již formuje její tvář tak, jak ji známe v současnosti.

Michael Cart jako první knihu v rámci Young Adult literatury – dříve označovaná jako realistická fikce pro náctileté – uvádí knihu *Outsideři* (*The Outsiders*²⁹) od Susan E. Hintonové poprvé vydanou roku 1967. Podnětem byl nekompromisní realismus promítající se do literatury 60. let, který se začal věnovat zkoumání problematiky propojení reality náctiletých s uměním.³⁰ Termín Young Adult literatura se stal užívaným ke konci 60. let a v této době odkazoval primárně k realistické fikci zasazené do našeho světa pojednávající o běžných problémech a situacích se zacílením na zájmy čtenáře ve věku zhruba 12-18 let. Termín byl poprvé užit organizací YALSA (Young Adult Library Services Association), která jím vymezovala čtenáře ve věku 12-18 let.³¹ V 70. letech se posouváme k novelám problematik, kdy umění ustupuje sociálnímu realismu, v rámci nějž jsou předkládány knihy pojednávající o „každodenních“ problémech (alkoholismus, rozvody apod.). V 80. letech můžeme sledovat návrat k romanci, ale také prozkoumávání možností hororu. V 90. let byla na vzestupu tzv. *middle school*³² literatura a v polovině 90. letech dochází v rámci Young Adult literatury k zásadnímu posunu, kterým je rozšíření spektra

²⁵ SALINGER, J. D. *Kdo chytá v žitě*. Vydání desáté, v EMG čtvrté. Přeložil Luba PELLAROVÁ, přeložil Rudolf PELLAR. Praha: Odeon, 2021. ISBN 978-80-207-2009-2.

²⁶ LEE, Harper. *Jako zabít ptáčka*. V Mladé frontě druhé vydání. Přeložil Marcela MAŠKOVÁ, přeložil Igor HÁJEK. Praha: Mladá fronta, 2018. ISBN 978-80-204-5019-7.

²⁷ GRAHAM, Sarah. The American Bildungsroman. In: *A History of the Bildungsroman*. Cambridge University Press, 2019, s. 174-199. ISBN 978-1-107-13653-3.

²⁸ PULLMAN, Philip. *Jeho temné esence* [knižní série]. Praha: Argo, 2007, 3 knihy.

²⁹ HINTON, Susan E. *The Outsiders*. New York: Viking Press, 1967. ISBN 0-670-53257-6.

³⁰ CART, Michael. From Insider to Outsider: The Evolution of Young Adult Literature. In: *Voices from the Middle*. Urbana: NCTE, 2001, 9(2), s. 96. ISSN 1074-4762.

³¹ CART, Michael. The Value of Young Adult Literature. In: *Young Adult Library Services Association* [online]. Chicago: American Library Association, 2016. Dostupné z: <http://www.ala.org/yalsa/guidelines/whitepapers/yalit>.

³² *Middle school* ve Spojených státech amerických označuje stupeň vzdělávání, do kterého spadají děti ve věku 11-13 let.

čtenářů vedoucí k větší svobodě autorů ve volbě tématu, zpracovávání závažnějších námětů, tvorbě komplexnějších postav a využívání nejednoznačnosti.³³

2.1.1 První kniha Young Adult literatury

Knihou často uváděnou jako počátek Young Adult literatury je již zmiňovaná kniha *The Outsiders* od Susan E. Hintonové. Jedná se o knihu napsanou mladou spisovatelkou, teenagerkou, pojednávající o obdobně starých postavách. V době, kdy knihu začala psát, bylo Hintonové pouze 15 let, v jejích 18 letech byla kniha poprvé vydána. Kniha se od ostatních diferencovala hned z několika důvodů. Prvním z nich je již zmíněný věk autorky i zaměření na věkovou skupinu protagonistů. Další zásadní skutečností, díky níž se kniha odlišila, byl odklon od tématu první lásky a zaměření na pouliční život dvou gangů mladistvých, které rozděluje jejich socioekonomické postavení. Greasers zastupují dělnickou třídu a Socs vyšší třídu. Příběh je vyprávěn v ich formě z pohledu jednoho člena gangu Greasers.³⁴

Nejednalo se o první knihu, která by byla psána z pohledu teenagera. Jak ale sama Hintonová uvádí, knihy psané o teenagech byly zpracovávány dospělými čerpajícími ze svých vzpomínek na mládí, která se lišila od toho, co zažívali teenageři v jejich době. Vzhledem k tomu, že do této skupiny v době psaní knihy sama patřila a se svými vrstevníky se denně stýkala, její podání světa mladých dospělých a jejich problémů bylo věrohodné a aktuální. Hintonová ohledně autorů knih pro mladistvé říká: „*The world is changing, yet the authors of books for teen-agers are still 15 years behind the times.*“³⁵ Poukazuje na popularitu romantiky u spisovatelů knih pro mladistvé, která ale neodpovídá realitě, po které se ptá. Realitu podle Hintonové zastupuje právě sociální džungle, spleť politikaření na velkých školách nebo krutost sociálního systému.³⁶

Na zásadnost knihy v rámci vývoje Young Adult literatury poukazuje i fakt, že autorka byla roku 1988 oceněna jako první Cenou Margaret A. Edwardsové, která je

³³ CART, Michael. From Insider to Outsider: The Evolution of Young Adult Literature. In: *Voices from the Middle*. Urbana: NCTE, 2001, 9(2), s. 96. ISSN 1074-4762.

³⁴ CART, Michael. *Young adult literature: from romance to realism*. American Library Association, 2011, s. 29-30. ISBN 978-0-8389-1045-0.

³⁵ HINTON, Susan. Teen-Agers Are for Real: Teen-Agers. *The New York Times*. 1967, s. 27-29.

„Svět se mění, i přesto jsou autoři knih pro teenagery stále 15 let pozadu.“ (Vlastní překlad autorky)

³⁶ Tamtéž.

udílenu za zásadní a dlouhodobý přínos v Young Adult literatuře a udílí ji již výše zmíněná YALSA.³⁷

Ve spojitosti s otázkou prvního díla Young Adult literatury bývá často zmiňována i kniha *Seventeenth Summer*³⁸ od Maureen Dalyové. Podle Carta sama autorka ale zmiňuje, že kniha byla primárně psána jako beletrie pro dospělé, ačkoli si ji oblíbili zejména čtenáři ve věku young adult. Cart, stejně jako u knihy *The Outsiders* uvádí, že jedním z prvků, který zaujal čtenáře, bylo vyprávění v ich formě z pohledu hlavní postavy. Autorka v knize přiblížila témata relevantní pro věkovou skupinu young adult a zároveň zahrнула např. i požívání alkoholu a nikotinu mladistvými, což v době vydání knihy (rok 1942) nebylo zcela obvyklé.³⁹

2.2 Definice pojmu young adult

Cambridgeský slovník u pojmu *young adult* uvádí definici: „*a person who is in his or her late teenage years or early twenties*“⁴⁰.

Donelson a Nilsenová ve své publikaci popisují *young adults* (v překladu tzv. „mladí dospělí“) jako osoby ve věku, kdy mají pocit, že jsou příliš staré, aby byly považovány za děti, zároveň nejsou dostatečně staré na to, aby ostatními byly považovány vyloženě za dospělé. Ve své publikaci *Literature for Today's Young Adults*⁴¹ tímto pojmem shrnují čtenáře ve věku zhruba 12-18 let. Upozorňují ale, že tato věková hranice je poměrně pohyblivá a bývá užívána různě. Například instituce National Assessment of Educational Progress (NAEP) chápe *young adults* jako osoby ve věku 21-25 let, naopak The Educational Resources Information Clearinghouse

³⁷ 1988 Margaret A. Edwards Award Winner. In: *Young Adult Library Services Association* [online]. Chicago: American Library Association, 2016. Dostupné z: <https://www.ala.org/yalsa/1988-margaret-edwards-award-winner>.

³⁸ DALY, Maureen. *Seventeenth Summer*. Dodd Mead, Simon & Schuster, 1942.

³⁹ CART, Michael. *Young adult literature: from romance to realism*. American Library Association, 2011, s. 21. ISBN 978-0-8389-1045-0.

⁴⁰ Young Adult. In: Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus. *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge University Press & Assessment, 2023 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/young-adult>.

„osoba nacházející se v náctiletém věku či těsně po dvaceti letech věku“ (Vlastní překlad autorky)

⁴¹ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008. ISBN 978-0-205-59323-1.

(ERIC) jako osoby ve věku od 18 do 22 let. Pojetí Donelsova a Nilsenové nicméně patří k tomu častějšímu.⁴²

YALSA (*The Young Adult Library Service Association*), která je oddělením americké ALA (*The American Library Association*), a která začala užívat pojem Young Adult literatura, specifikuje *young adults* jako osoby ve věku od 12 do 18 let stejně jako Donelson a Nilsenová.⁴³ Podle Carta byla tato tradiční věková hranice young adult osob posunuta. Od druhé poloviny 90. let se tak vrchní hranice posouvá výše a podle Carta dnes zahrnuje osoby až do 25 let věku.⁴⁴ Tento posun věkové hranice je blíže definován níže v kapitole 2.3 Specifikace žánru Young Adult literatury.

Donelson a Nilsenová zároveň uvádí, že dochází k odklonu od využívání pojmu adolescentní literatura vzhledem k tomu, že tento pojem často vyvolává představu nezrálého jedince a může působit až hanlivě. Vývoj užívaných pojmenování pro daný úsek literatury souvisí s vývojem společnosti. V minulosti byly užívány také pojmy jako *juvenile literature* nebo *juvie literature*, od kterých bylo upuštěno vzhledem k získanému denotačnímu významu slova *juvie*, které je nyní obecně využíváno jako odkaz k diagnostickému ústavu a tedy obvykle v negativním významu.⁴⁵

2.3 Specifikace Young Adult literatury

Michael Cart o pojmu Young Adult literatura (jinak také YA, YA literatura či young adult literatura) uvádí: „*The term ‚young adult literature‘ is inherently amorphous, for its constituent terms ‚young adult‘ and ‚literature‘ are dynamic, changing as culture and society – which provide their context – change.*“⁴⁶ Jak již bylo uvedeno výše v kapitole 2.1 *Historie vzniku Young Adult literatury*, v počátcích

⁴² Tamtéž, s. 59-64.

⁴³ *The American Library Association* [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.ala.org/ala/protoolsbucket/usersvcbucket/youngadultbucket/youngadult.htm>

⁴⁴ CART, Michael. From Insider to Outsider: The Evolution of Young Adult Literature. In: *Voices from the Middle*. Urbana: NCTE, 2001, 9(2), s. 95. ISSN 1074-4762.

⁴⁵ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 59-64. ISBN 978-0-205-59323-1.

⁴⁶ CART, Michael. The Value of Young Adult Literature. In: *Young Adult Library Services Association* [online]. Chicago: American Library Association, 2016. Dostupné z: <http://www.ala.org/yalsa/guidelines/whitepapers/yalit>.

„Pojem ‚young adult literatura‘ je ze své podstaty beztvary, protože pojmy ‚young adult‘ a ‚literatura‘, z nichž se skládá, jsou dynamické a mění v závislosti na kultuře a společnosti, které ustanovují jejich kontext.“ (Vlastní překlad autorky)

běžného užívání tohoto pojmu v 60. letech odkazoval k realistické fikci zasazené do reálného světa a pojednávající o běžných problémech a životních podmínkách mladých čtenářů ve věku zhruba 12 až 18 let. Tyto knihy byly vydávány dětskými odděleními nakladatelství a cílily zejména na instituce, knihovny nebo školy, které s touto věkovou kategorií nejčastěji pracovaly. Většina z této definice zůstává platná dodnes. Změnila se například velikost skupiny, na kterou je tato literatura primárně cílena a to nejenom vzhledem k populačnímu nárůstu, ale také k posunutí tradiční věkové hranice *young adults*.⁴⁷ K tomu podle Carta dochází zejména vzhledem ke snaze nakladatelů zahrnout tzv. „MTV demographic“, což je skupina osob ve věku zhruba 15 až 25 let, pro rozšíření trhu.⁴⁸ Cart dále uvádí, že všeobecné vnímání hranice dospělosti posouvá do pozdějších let. Toto široké rozpětí zahrnující léta dospívání, kdy se jedinec poměrně rychle vyvíjí a proměňuje, je podle Carta poměrně problematické, protože se v současnosti v jedné kategorii mohou nacházet knihy pro 12leté i pro osoby ve věku např. 25 let. Cart navrhuje včlenění další kategorie, která by tuto problematiku mohla řešit.⁴⁹

Věková kategorie není jediným prvkem specifikujícím Young Adult literaturu, ačkoli názory na toto téma se také různí. Problematickým prvkem, co se týče teoretického zpracování základů Young Adult literatury, je vytyčení základních hranic jejího obsahu. Názory na prvky, které by knihy měly – nebo naopak neměly – obsahovat, aby bylo možné zařadit je do této kategorie, se v odborné literatuře mohou lišit a v současné době nelze přesně poukázat na jedno správné vyhranění těchto děl.

Mnoho odborníků se shoduje na tom, že záměr autora není směrodatný a záleží především na čtenářích a všeobecném přijetí knihy. Coatsová uvádí v tomto ohledu několik příkladů dokládajících, že záměr autora knihy je často bezpředmětný. Například kniha *The Chocolate War*⁵⁰ Roberta Cormiera byla určena dospělým čtenářům, kterými ale nebyla zcela přijata, nicméně v kategorii Young Adult literatury si našla své stálé a pevně ukotvené místo vzhledem k popularitě, kterou mezi mladými čtenáři sklídila.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ CART, Michael. From Insider to Outsider: The Evolution of Young Adult Literature. In: *Voices from the Middle*. Urbana: NCTE, 2001, 9(2), s. 95. ISSN 1074-4762.

⁴⁹ CART, Michael. *Young adult literature: from romance to realism*. American Library Association, 2011, s. 91-92. ISBN 978-0-8389-1045-0.

⁵⁰ CORMIER, Robert. *The Chocolate War*. Pantheon Books, 1974. ISBN 0-394-82805-4.

Obdobný příběh mají také knihy *Pevné pouto*⁵¹ od Alice Seboldové nebo *Tajný život včel*⁵² od Sue Kiddové. Také v těchto případech byly knihy napsány a cíleny na dospělé čtenáře, ale staly se primárně oblíbenými mezi mladými čtenáři a získaly si tak své místo v Young Adult literatuře. Jak Coatsová uvádí, není tedy možné ve všech případech zařazení do kategorie Young Adult literatury usuzovat na základě primárního záměru spisovatele či nakladatele, ale je potřeba vzít v potaz mnoho dalších kritérií.⁵³ Z výše zmíněného v zásadě vyplývá, že zařazení knihy do Young Adult literatury určují čtenáři, ne autor nebo nakladatel. Coatsová k této tematice dále dodává, že pro zpracování knihy, která podá uvěřitelný obraz náctiletého hrdiny, je třeba, aby autor dokázal pracovat s aktuálním způsobem vyjadřování, slovní zásobou, vědomostmi a obecně problematikou týkající se náctiletých. V opačném případě postava nebude autentická a tedy se s ní s nejvyšší pravděpodobností čtenáři v daném věku nebudou moci v plné míře ztotožnit, což se zdá být jedním ze základních požadavků ze strany čtenáře. Tuto problematiku ostatně, jak je zmíněno výše, komentovala již autorka knihy *The Outsiders* Susan E. Hintonová.⁵⁴

Karen Coatsová jako hlavní kritérium pro zařazení do této kategorie udává, že jádrem knih spadajících do Young Adult literatury je stejná problematika, která zastává hlavní roli i v životě cílené skupiny čtenářů. Hlavní myšlenku těchto knih popisuje jako „*tension between growth and stasis, between an ideal world we can imagine and the one we really inhabit, between earnestness and irony, between ordinary bodies and monstrous ones, and, perhaps most importantly, between an impulsive individualism and a generative ethics of interconnectedness*“⁵⁵.

Obdobný požadavek na knihy v rámci Young Adult literatury udávají i Donelson a Nilsenová. Jako první charakteristiku uvádí, že by příběh měl být vyprávěn

⁵¹ SEBOLD, Alice. *Pevné pouto*. V Praze: XYZ, 2008. ISBN 978-80-7388-319-5.

⁵² KIDD, Sue Monk. *Tajný život včel: [román pro ženy i jejich dcery]*. Praha: Talpress, 2005. ISBN 80-7197-270-3.

⁵³ COATS, Karen. Young Adult Literature: Growing Up, In Theory. In: *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011, s. 322. ISBN 978-0-415-96505-7.

⁵⁴ Tamtéž, s. 323.

⁵⁵ Tamtéž, s. 316.

„[...] rozpor mezi růstem a stagnací, mezi ideálním světem, který si dokážeme představit, a tím, ve kterém skutečně žijeme, mezi vážností a ironií, mezi běžnými těly a těmi obludnými, a snad nejvýznamněji mezi spontánním individualismem a generativní etikou vzájemného propojení.“ (Vlastní překlad autorky)

z perspektivy mladého člověka, aby byl pro stejně starého čtenáře přitažlivý. Jako jednu z možností, jak toho dosáhnout udávají vyprávění v ich formě, které z jejich pohledu slouží k udržení pozornosti a zainteresovanosti čtenáře. Podle Donelsova a Nilsenové je užití ich formy tak časté, že v odborných kruzích bývá často udáváno jako základní požadavek na zařazení knihy do Young Adult literatury. Sami ale s tímto stanoviskem přímo nesouhlasí, ačkoli se jedná o prvek poměrně důležitý, není nezbytně nutný a můžeme se tedy poměrně běžně setkat i s Young Adult knihami v er formě.⁵⁶

Další charakteristický znak, se kterým se u Young Adult literatury setkáme, je zbavení hlavního hrdiny vlivu rodičů. Vzhledem k tomu, že postava se nachází obvykle v adolescentním věku, přítomnost a vliv rodiče by byly pro vývoj postavy problematické a jeho autorita by vstupovala mezi hlavní postavu a děj. Pro to, aby měla hlavní postava možnost se samostatně rozhodovat, přijmout veškerou odpovědnost za své činy a obecně aby nabyl příběh na důvěryhodnosti, často autoři přistupují k tomu, že se rodičů v jistém smyslu zbavují. K tomuto účelu jsou užívány různé způsoby. Například v knižní sérii *Temné lsti*⁵⁷ je hlavní postava Emma osiřelá, v sérii *Nástroje smrti*⁵⁸ je matka Clary hned na počátku první knihy uvězněna. Jindy se hlavní hrdina dostává do jiného či jinak nepřístupného světa, nebo je rodič vytížen – nejčastěji pracovními záležitostmi.⁵⁹ Tritesová tuto tematiku rozšiřuje o možnost návratu. Při konci příběhu se podle ní postava často vrací zpět do prostředí alespoň částečně založeného na rodičovské autoritě, což pravděpodobně pramení z knih pro děti a potřeby vytvoření bezpečného prostředí spolu s koncem knihy. Zároveň dle Tritesové rodiče, jsou-li přítomni, působí ve většině případů jako forma útlaku nebo zdroj konfliktu spíše než jako podpora hrdiny. V případě přítomnosti rodičovské autority se tak v Young Adult knihách setkáme s motivem rebelie hlavní postavy proti této autoritě.⁶⁰

⁵⁶ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 20-28. ISBN 978-0-205-59323-1.

⁵⁷ CLARE, Cassandra. *Temné lsti* [knižní série]. Praha: #booklab, 2017–2019, 3 díly

⁵⁸ CLARE, Cassandra. *Nástroje smrti* [knižní série]. Praha: Knižní klub, 2013–2015, 6 dílů.

⁵⁹ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 28-29. ISBN 978-0-205-59323-1.

⁶⁰ TRITES, Roberta S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. University Of Iowa Press, 2004, s. 55-56. ISBN 978-0877458579.

Donelson a Nilsenová za další charakteristický znak pro Young Adult literaturu považují rychlé tempo, ve kterém ubíhá příběh. Tento trend spojují i se začátky internetu a již zmiňovanou popularitou MTV, oboje totiž funguje v obdobně překotném tempu. Autoři specifikují, že se opět nejedná o všechny knihy Young Adult literatury, doslova popisují: „*Not all young adult books are going to have the disjointed punch of music videos or the randomness of the Internet, but there is a relationship because modern mass-media entertainers appeal to the same powerful emotions of adolescence—love, romance, sex, horror, and fear—as do young adult authors. These strong emotions are best shown through a limited number of characters and narrative events and language that flows naturally while still presenting dramatic images. The shorter and more powerful books are among those that have been made into impressive movies*“⁶¹

Zajímavým příkladem rychle plynoucího tempa může být knižní série *Stmívání*⁶², které je v současné době hodně diskutované v rámci BookToku⁶³. Sama Stephenie Meyerová, autorka série, v knize *Sága Stmívání: oficiální ilustrovaný průvodce*⁶⁴ udává, že celá čtyřdílná série se odehrává v rámci jednoho a půl roku. 17. ledna roku 2005 se hlavní hrdinka Bella Swanová stěhuje k otci do městečka Forks, již v březnu je jí odhaleno, že Edward Cullen je upír a představuje ji své rodině, následně je lovena Jamesem – upírem z jiného klanu. V srpnu téhož roku oslavuje Bella 18. narozeniny a je téměř napadena Jasperem – „adoptivním bratrem“ Edwarda. Následně rod Cullenů odchází v podstatě bez rozloučení z Forks, zejména kvůli ochraně Belly. Od října do prosince 2005 funguje Bella v poměrně hlubokých depresích. Zatímco je Edward pryč, Bella se přátelí s Jacobem Blackem, o kterém v březnu 2006 odhaluje, že je vlkodlak. Bella si vypěstuje závislost na adrenalinu, protože má v takových situacích vidiny

⁶¹ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 30. ISBN 978-0-205-59323-1.

„*Ne všechny Young Adult knihy budou mít tuto nesourodou údernost hudebních videoklipů nebo náhodnost internetu, ale je zde spojitost vzhledem k tomu, že baviči z massmedií se snaží vyvolat tytéž silné emocionální prožitky adolescentů – lásku, romanci, sex, zděšení a strach – jako se snaží vyvolávat i autoři Young Adult literatury. Tyto silné emoce se nejlépe vyvolávají skrze omezené množství postav a skrze události a vyjadřování, které přirozeně plynou, zatímco ukazují dramatické výjevy. Kratší a údernější knihy patří mezi ty, které byly zpracovány jako působivé filmy.*“ (Vlastní překlad autorky)

⁶² MEYER, Stephenie. *Stmívání* [knižní série]. Praha: Egmont (ČR), 2005–2009, 4 díly.

⁶³ Jako BookTok je označována komunita čtenářů na sociální síti TikTok.

⁶⁴ MEYER, Stephenie. *Sága Stmívání: oficiální ilustrovaný průvodce*. Ilustroval Rebecca BRADLEY. V Praze: Egmont, 2011. ISBN 978-80-252-1822-8.

Edwarda. Edward je následně přesvědčen, že Bella spáchala sebevraždu skokem z útesu – další z adrenalinových zážitků – a sám se rozhodne spáchat sebevraždu v Itálii před vůdčím upířským klanem Volturi. Tomu jede Bella ještě v březnu zabránit. V červnu 2006 Bella maturuje na střední škole, v červenci je zasnoubena s Edwardem a v srpnu se berou a odjíždí na líbánky. 30. srpna Bella zjišťuje, že je těhotná a 11. září je narozena Renesmee, 13. září se Bella mění v upíra. V prosinci 2006 již Renesmee vypadá na zhruba 12 let, vzniká panika, protože si ostatní upíři myslí, že Cullenovi proměnili dítě, což je zakázané, odehrává se boj proti klanu Volturi. Toto je velmi úsečně shrnutý děj všech 4 knih ze série *Stmívání* a všechny tyto události se odehrávají pouze v časovém horizontu jednoho a půl roka – od ledna 2005 do prosince 2006. Jedná se o poměrně jasnou ukázkou charakteristického překotného tempa, které některé z knih, i přímo sérií, pro mladé dospělé adaptují.⁶⁵

Dalším aspektem vedoucím autory i nakladatele k publikování knih s rychlým tempem děje může být snižující se doba, po kterou mladí udrží svou pozornost. Nakladatelé operují také s tvrzením, že schopnost mladých udržet v mysli část dějové linky ubírající se jedním směrem, zatímco čtou o části, která se ubírá směrem jiným, se značně snižuje. Autoři ale poukazují na rozdílnost čtenářů, kterým jsou tyto knihy směřovány. Je samozřejmé, že pozornost a schopnost čtení komplexnější knih se liší u 12letého čtenáře a toho 18letého. Obecně se jedná o poměrně subjektivní záležitost, která může být v rozličných případech potvrzována i vyvracena. Například knižní série *Harry Potter*⁶⁶ prokázala, že jsou mladí dospělí – i mladší čtenáři – schopni zpracovat i rozsáhlejší dějovou linku rozdělenou do několika knih, pokud o příběh mají zájem.⁶⁷

Mezi další charakteristiky podle Donelsova a Nilsenové můžeme zařadit také to, že Young Adult literatura v sobě zahrnuje mnoho různých druhů i žánrů. Tato problematika je řešena v kapitole 2.3.2 *Problematika zpracování teoretického základu Young Adult literatury*. Co se týče rozmanitosti, Young Adult knihy se také vyznačují rozličností postav – různé etnické, kulturní i sociální skupiny. To souvisí pravděpodobně zejména s potřebou ztotožnění se čtenáře s hlavní postavou a možnost

⁶⁵ MEYER, Stephenie. *Sága Stmívání: oficiální ilustrovaný průvodce*. Ilustroval Rebecca BRADLEY. V Praze: Egmont, 2011, s. 388-391. ISBN 978-80-252-1822-8.

⁶⁶ ROWLING, J. K. *Harry Potter* [knižní série]. Praha: Albatros (ČR), 2000–2008, 7 dílů.

⁶⁷ NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008, s. 30. ISBN 978-0-205-59323-1.

zprostředkovaného učení se řešení problémů. Čím širší spektrum rozličných postav i problematiky, kterou řeší, tím větší pravděpodobnost, že si mladý čtenář najde knihu, s níž se může co nejvíce ztotožnit. Donelson a Nilsenová dále jako podstatné prvky popisují možnost růstu hlavní postavy po všech směrech a vyobrazování emocionální a psychické stránky, se kterými se mladí dospělí nejčastěji potýkají. Sem můžeme zařadit například přijímání našeho tělesného obrazu, což bývá pro dospívající často složité, dorůstání do nezávislosti na rodičích nebo začleňování se do větších skupin, např. ve škole apod.⁶⁸

Jonathan Stephens ve svém článku polemizuje nad jednotlivými požadavky na knihy, které z nich činí zařaditelné mezi Young Adult literaturu. Oponuje některým dalším odborníkům a jejich tvrzením ohledně řazení knih. Prvním z popřených tvrzení je, že pokud knihu čte někdo mladistvý, jedná se o Young Adult knihu. Toto pravidlo by nicméně znamenalo, že pokud budou teenageři sahat po dramatu Williama Shakespeara, stává se z něj Young Adult literatura, což samozřejmě není zcela možné. Nepodporuje ani teorii, že kniha se stává Young Adult literaturou, pokud je psána cíleně pro Young Adult čtenáře, protože – jak je popisováno níže v kapitole zabývající se crossoverem – ne vždy je kniha čtena čtenáři, kterým je původně věnována. Někdy navíc autor nepíše knihu se záměrem určení pro jednu věkovou kategorii. Stephens ve svém článku cituje rozhovor s Markusem Zusakem, autorem knihy *Zlodějka knih*⁶⁹, která byla na australském trhu směřována dospělým čtenářům a na americkém mladistvým, a ten sám říká, že marketing vlastní knihy zcela nechápe a jeho jediným záměrem bylo napsat dobrou knihu. Dalším často zmiňovaným prvkem je dosažení plnoletosti, které – jak již bylo zmiňováno výše – je v Young Adult knihách časté i vzhledem k věku protagonistů odpovídajícímu věku čtenářů, nicméně není možné říct, že se jedná o základní charakteristiku určující Young Adult literaturu, což Stephens vysvětluje příkladem knihy *Portrét umělce v jinošských letech*⁷⁰ Jamese Joyce. Tato kniha sice zmíněné kritérium splňuje, ale zcela zjevně není možné řadit ji mezi Young

⁶⁸ Tamtéž, s. 32-36.

⁶⁹ ZUSAK, Markus. *Zlodějka knih*. Praha: Argo, 2009. ISBN 978-80-257-0188-1.

⁷⁰ JOYCE, James. *Portrét umělce v jinošských letech*. Vyd. 5., V tomto překladu 4. Přeložil Aloys SKOUMAL. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0299-4.

Adult literaturu.⁷¹ Kniha v sobě neobsahuje totiž pouhé dosažení plnoletosti doplněné o běžné problémy spojené s tímto věkem, ale hlubší debaty dotýkající se například filozofických a náboženských témat, vlivu katolictví a nacionalismu a poznávání síly umění.⁷²

Stephens, stejně jako další výše uvedení odborníci zabývající se Young Adult literaturou, je zastáncem toho, že je třeba vzít v potaz více charakteristických znaků a na jejich základě s určením literatury dále pracovat. Sám zmiňuje pět kritérií, které podle něho specifikují Young Adult literaturu: psáno o mladistvých, psáno hlasem mladistvých, obsahují cestu k poznání vlastní identity, řešení problémů dospělých jako náctiletí a stejný potenciál literární hodnoty jako literatura pro dospělé.⁷³

S charakteristickými znaky Young Adult literatury také úzce souvisí, na jakém základě jsou odlišovány knihy pro mladší čtenáře, knihy spadající do Young Adult literatury a knihy, které již překračují hranici Young Adult literatury směrem k výhradně starším, tedy zejména dospělým, čtenářům. Tomu je věnována následující podkapitola.

2.3.1 Hranice Young Adult literatury

Jak již bylo naznačeno, další polemiky se vedou ohledně tenké hranice odlišení určení knih. Jaké charakteristické prvky rozlišují, zda se jedná o literaturu spíše dětskou, Young Adult literaturu nebo literaturu pro dospělejší čtenáře či horní věkovou hranici Young Adult literatury?

Coatsová jako první a zásadní kritérium uvádí, že roli hraje věk protagonisty. Ačkoliv se jedná o hlavní charakteristiku, nemusí být nutně jediná. V dalších ohledech se ale již odborníci neshodují. Coatsová uvádí, že někteří jako zásadu pro rozlišení Young Adult literatury a preadolescentní literatury uvádí sex. Pokud kniha obsahuje sex, spadá do Young Adult literatury, pokud ho neobsahuje, pravděpodobněji zařazení

⁷¹ STEPHENS, Jonathan. Young Adult: A Book by Any Other Name . . . : Defining the Genre. *The ALAN Review*. 2007, **35**(1), 34-42, s. 40. ISSN 1547-741X. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.21061/alan.v35i1.a.4>.

⁷² JOYCE, James. *Portrét umělce v jinošských letech*. Vyd. 5., V tomto překladu 4. Přeložil Aloys SKOUMAL. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0299-4.

⁷³ Tamtéž, s. 41.

je k literatuře pro mladší čtenáře. Coatsová sama preferuje ideologičtější odlišování. Knihy, které mají tzv. uzavřený morální svět budou podle ní s největší pravděpodobností směřovány preadolescentním čtenářům. Znamená to, že tyto knihy obsahují trest pro zlo a odměnu pro dobro, zatímco knihy určené primárně pro „mladé dospělé“ podle Coatsové naopak obsahují zpochybňování tohoto morálního světa. Jako příklad uvádí knihu *The Chocolate War*, která již byla výše zmiňována.⁷⁴

S tímto tvrzením úzce souvisí také vysvětlení, které poskytuje Tritesová v knize *Disturbing the Universe*. Ta popisuje, že literatura pro děti je obvykle utvrzuje v jejich osobě (jejich „já“) a jejich osobní síle, zatímco v Young Adult literatuře se postavy učí o tom, co z nich utváří to, čím jsou. Zatímco v dětské literatuře jsou čtenáři utvrzováni, skrze Young Adult literaturu se čtenáři učí zpochybňovat míru moci rozlišných sociálních skupin, ve kterých se nacházejí. Lze sem zařadit např. rodinu, školu nebo náboženství, zároveň ale také míru podřízenosti v rámci sociálních konstruktů úzce spjatých se sexualitou, rasou, genderem nebo sociálním statutem.⁷⁵

Obdobné tvrzení uvádí také Coatsová, která svůj předpoklad výše zmíněného kritéria uzavřeného morálního světa a naopak zpochybňování morálního světa zakládá na vývoji schopnosti morálních soudů v dětství a dospívání. Popisuje, že tento vývoj hrubě koresponduje s nám známými věkovými kategoriemi a právě nejednoznačnost některých morálních soudů je základním kamenem pro oddělení Young Adult literatury a literatury dětské. Tato nejednoznačnost a nejasné oddělení dobrého od zlého může být v raném věku spíše škodlivá a naopak pro mladé dospělé podstatná. Mladší čtenáři, kteří ještě nemají ustálené vnímání dobra a zla a k jejich odlišení tudíž potřebují jasné příklady, na základě kterých se poté mohou orientovat. Na obdobném principu fungují i klasické pohádky. Naopak mladí dospělí již toto vnímání mají ustálené a pro další rozvoj a utváření názorů na svět a společnost mohou pracovat se zpochybňováním toho,

⁷⁴ COATS, Karen. Young Adult Literature: Growing Up, In Theory. In: *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011, s. 322. ISBN 978-0-415-96505-7.

⁷⁵ TRITES, Roberta S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. University Of Iowa Press, 2004, s. 2-3. ISBN 978-0877458579.

co je správně, co špatně a proč. Zpochybňování napomáhá utváření subjektivních názorů a rozvoji kritického myšlení.⁷⁶

Coatsová navíc ještě udává, v návaznosti na dříve zmíněný věk protagonisty, že základem je také rozdělování dle obsahu a problematiky, kterou se příběhy zaobírají, protože je jisté, že zájmy a starosti 12letého budou odlišné od těch 15letého.⁷⁷

Jak již bylo naznačeno, hranice Young Adult literatury jsou tenké a často ne zcela viditelné. Z tohoto důvodu vznikají termíny, které označují přechod od Young Adult literatury či křížení.

2.3.1.1 Crossover

Jedním ze souvisejících pojmů je tzv. crossover, který přesně reprezentuje svůj název. V českém jazyce můžeme tento termín označit například jako křížení či přechod. Crossoverem označujeme literární díla, u kterých dochází k překrývání nebo přesunu čtenářů.⁷⁸ K překrývání věkových kategorií dochází například, když se kniha určená pro dětské čtenáře stane oblíbenou též u dospělých nebo naopak.⁷⁹ Crossover literatura je považována za poměrně nový literární trend 21. století a jako hlavní kniha, která se stala průkopníkem fenoménu crossover je označován *Harry Potter a kámen mudrců*^{80, 81}. Ačkoli některé aspekty tohoto fenoménu jsou novodobé, princip crossover funguje mnohem delší dobu. Cart jako příklad uvádí knihu *Robinson Crusoe*⁸², která byla určena při svém prvním vydání dospělým, ale stala se následně populární právě u dětí a mládeže.⁸³ Je tedy patrné, že tento trend existuje delší dobu, rozsáhlá popularita

⁷⁶ COATS, Karen. Young Adult Literature: Growing Up, In Theory. In: *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011, s. 322. ISBN 978-0-415-96505-7.

⁷⁷ Tamtéž, s. 322.

⁷⁸ LUKAVSKÁ, Jana Segi. Mládi na věky věků: Young adult jako crossover. A2: kulturní čtrnáctideník. Praha, 2017, 13(24), s. 4. ISSN 1801-4542.

⁷⁹ COATS, Karen. Young Adult Literature: Growing Up, In Theory. In: *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011, s. 181. ISBN 978-0-415-96505-7.

⁸⁰ ROWLING, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. 4. vyd., (1. vyd. v této úpravě). Přeložil Vladimír MEDEK. Praha: Albatros, 2002. ISBN 80-00-01104-2.

⁸¹ BECKETT, Sandra L. *Crossover Fiction: Global and Historical Perspectives*. New York: Taylor & Francis, 2009, s. 1. ISBN 0-203-89313-1.

⁸² DEFOE, Daniel. *Robinson Crusoe*. Přeložil Martin POKORNÝ. Praha: Odeon, 2022. Knihovna klasiků (Odeon). ISBN 978-80-207-2084-9.

⁸³ CART, Michael. *Young adult literature: from romance to realism*. American Library Association, 2011, s. 86-87. ISBN 978-0-8389-1045-0.

Harryho Pottera i dalších knih na počátku 21. století není tedy počátkem crossoveru jako takového, ale spíše jeho soustavnějšího zkoumání.⁸⁴

Jak bylo naznačeno výše, právě publikování knih *Harryho Pottera* odstartovalo nový trend, který sice není nový, nicméně s literaturou 21. století získal novou podobu. Pojem crossover literatura, jak bylo zmíněno, označuje fikci, která přechází od dětských čtenářů k dospělým, ale i tu, která přechází od dospělých čtenářů k mladším. Beckettová, ale udává, že s publikací první knihy o *Harrym Potterovi* se význam, v němž je termín crossover literatura užíván, mírně pozměnil a je nyní odbornou veřejností v kruzích literatury – tedy kritiky, žurnalisty, nakladateli a dokonce často i spisovateli – chápán pouze v jednom směru, a to od dětských čtenářů k dospělým.⁸⁵

Novinář David Templeton označil nemálo probíraného *Harryho Pottera* v kontextu počátků fenoménu crossoveru v novodobé podobě jako: „[...] *the first megalevel juvenile-to-adult crossover hit*.“⁸⁶ Kniha, konkrétně první díl série, byla publikována se zaměřením na dětského čtenáře ve věku zhruba od osmi do dvanácti let, tedy ve věkové kategorii korespondující s věkem protagonisty. Není tedy možné první knize připisovat jakoukoli snahu zaujmout jiné čtenáře než ty, kterým kniha byla směřována. Velmi rychle se ale propracovala na vrchol žebříčků knih pro dospělé, na což rychle navázala i nakladatelství dalším vydáním.⁸⁷

Velký vliv má fenomén crossoveru také na nakladatele a knižní marketing obecně. Do doby před průlomem crossoveru bylo vydávání knih pro dospělé a pro děti a jejich marketing jasně odděleno. Knihy měly zásadně odlišné obálky, propagaci i jiný styl recenzování. *Harry Potter* sice není první knihou crossoveru, je ale první, která tuto možnost zásadně zviditelnila pro nakladatele a marketing a otevřela tak možnost rozšíření trhu vydáním knih s potenciálem crossoveru v různých edicích pro různé

⁸⁴ LUKAVSKÁ, Jana Segi. Mládi na věky věků: Young adult jako crossover. A2: kulturní čtrnáctideník. Praha, 2017, 13(24), s. 4. ISSN 1801-4542.

⁸⁵ BECKETT, Sandra L. *Crossover Fiction: Global and Historical Perspectives*. New York: Taylor & Francis, 2009, s. 4-5. ISBN 0-203-89313-1.

⁸⁶ TEMPLETON, David. Dark Days: Ghouls and goblins, mayhem and murder—it's just kids' stuff. *North Bay Bohemian* [online]. Metro Publishing, 2002, 14. březen 2002, (20) [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://bohemian.com/childrens-literature-1/>.

„[...] první crossoverový hit přechodu od mladistvých k dospělým čtenářům megalomanské úrovně.“ (Vlastní překlad autorky)

⁸⁷ BECKETT, Sandra L. *Crossover Fiction: Global and Historical Perspectives*. New York: Taylor & Francis, 2009, s. 111-116. ISBN 0-203-89313-1.

čtenáře.⁸⁸ Co se marketingu týče, zajímavou ukázkou je v tomto ohledu kniha *Podivuhodný případ se psem* Marka Haddona, ve které viděl nakladatel potenciál crossoveru a kniha byla rovnou uvedena na trh ve dvou vydáních – jako Young Adult literatura a jako literatura pro dospělé.⁸⁹ Vydání se lišila obálkami i marketingovou strategií. K tomuto došlo zejména proto, že Haddon knihu psal s úmyslem vydání pro dospělé čtenáře, nicméně jeho vydavatel v ní viděl knihu spadající do Young Adult literatury.⁹⁰

Ačkoli je v současné době crossover vnímán zejména jednosměrně od dětské – potažmo vyloženě Young Adult – literatury k literatuře pro dospělé, principiálně to funguje i na další přechody literatury mezi čtenářskými skupinami. Beckettová uvádí také přechod literatury dospělé k mladším čtenářům, nebo dokonce přepracování knih tak, aby byly více přístupné jiné skupině čtenářů.⁹¹

Okolo popularity dětských a Young Adult knih u dospělých čtenářů vzniká mnoho diskusí a kontroverze a existuje nemálo teorií, proč se některé knihy stávají crossovery – zejména ve směru od mladších čtenářů k dospělým. Beckettová shrnuje ve své knize několik různých teorií, které rezonují odbornou i laickou veřejností. Někteří soudí, že se jedná pouze o zásluhu marketingu, někteří kritici poukazují na nostalgii, která skrze knihy k dospělým promlouvá. Další tuto skutečnost přisuzují postupnému objevování literárních hodnot knih pro děti a mladé dospělé. Dalším faktorem je také komplexnost narativní výstavby knih, které se obvykle stávají crossoverem. Beckettová sama poznamenává, že základem crossoverové literatury je podle ní umění vyprávění a síly příběhu a zároveň včleňování zkušeností společných napříč generacemi. Knihy s potenciálem crossoveru podle ní neignorují fakt, že různé generace sdílí obdobné zkušenosti, problémy a touhy.⁹²

⁸⁸ Tamtéž, s. 179-181.

⁸⁹ Tamtéž, s. 246.

⁹⁰ FALCONER, Rachel. *The Crossover Novel: Contemporary Children's Fiction and Its Adult Readership*. New York: Routledge, 2009, s. 96. ISBN 978-0-415-97888-0.

⁹¹ Tamtéž, s. 17, 61, 85.

⁹² BECKETT, Sandra L. *Crossover Fiction: Global and Historical Perspectives*. New York: Taylor & Francis, 2009, s. 251-271. ISBN 0-203-89313-1.

2.3.1.2 New Adult literatura

Dalším souvisejícím pojmem je New Adult literatura. Tento termín vznikl v návaznosti na Young Adult literaturu a váže se zejména na marketingovou stránku. Deahlová ve svém článku uvádí, že po velkém úspěchu knižních sérií jako je *Stmívání* nebo *Hunger games*⁹³ v rámci Young Adult literatury, se vydavatelé začali obávat ztráty těchto čtenářů v důsledku dospívání a přechodu do dospělosti, který samozřejmě doprovází i změna literárních preferencí. Pomalu se začala tedy vyvíjet New Adult literatura, která na Young Adult literaturu navazuje, svým obsahem je nicméně dospělejší a jako její obecná spodní věková hranice se uvádí 18 let, což koresponduje s věkem protagonisty, který se obvykle pohybuje kolem 20 let. Stejně jako Young Adult knihy se věnují, ač občas podprahově, problémům dospívání a přerodu z věku dospívání v dospělost, tak se New Adult literatura věnuje problematice „nové dospělosti“.⁹⁴

Wettová uvádí, že obvyklá zmiňovaná věková hranice čtenářů New Adult literatury je 18 až 25 let. Zde můžeme vidět překrytí a navázání na Young Adult literaturu. Zmiňuje také, že vrchní bod hranice bývá posouván také až ke 30 rokům. Zmiňuje, že velká část těchto knih pojednává o studentech vysokých škol. Příkladem v tomto ohledu může být knižní série *Počkám na tebe*⁹⁵ od autorky Jennifer L. Armentroutové pod pseudonymem J. Lynn nebo *Off-Campus*⁹⁶ Elle Kenedyové. Wettová New Adult knihy popisuje konkrétně takto: „*This fledgling category is a result of the perceived dearth of novels featuring characters in a post-adolescent but not quite adult phase of life, as well as the growing trend of young adult ‚crossovers‘ or YA novels that also appeal to an adult audience. These novels aim to bring the emotionally-intense story lines and fast-paced plotting of young adult fiction to stories that focus on a new range of experiences in life beyond the teenage years.*“⁹⁷.

⁹³ COLLINS, Suzanne. *Hunger games* [knižní série]. Praha: Fragment (ČR), 2010-2011, 3 díly.

⁹⁴ DEAHL, Rachel. New Adult: Needless Marketing-Speak Or Valued Subgenre? *Publishers Weekly*. [online] 2012. ISSN 0000-0019. Dostupné z: <https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/industry-news/publishing-and-marketing/article/55164-new-adult-needless-marketing-speak-or-valued-subgenre.html>.

⁹⁵ LYNN, J. *Počkám na tebe* [knižní série]. Praha: Baronet (ČR), 2014-2017, 7 dílů.

⁹⁶ KENNEDY, Elle. *Off-Campus* [knižní série]. Praha: Baronet (ČR), 2016-2022, 5 dílů.

⁹⁷ WETTA, Molly. What is New Adult Fiction, Anyway? *RA News* [online]. 2013 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20131103012241/https://www.ebscohost.com/novelist/novelist-special/what-is-new-adult-fiction-anyway>.

Stejně jako Young Adult literatura, i New Adult literatura je obsahem a žánry poměrně bohatá. Wettová jako jeden z nejpopulárnějších žánrů pro tuto kategorii uvádí contemporary⁹⁸, setkat se ale můžeme i s dalšími žánry, např. fantasy.⁹⁹

Dalším podstatným prvkem, o kterém se v souvislosti s New Adult literaturou hovoří, a který je poměrně kontroverzním a diskutovaným tématem v rámci Young Adult literatury, je tematika sexu. Obecně lze podle Deahlové říct, že znakem New Adult literatury je také to, že obsahuje určité prvky, které mohou být podle některých příliš vyspělé pro dospívající čtenáře.¹⁰⁰

2.3.2 Problematika zpracování teoretického základu Young Adult literatury

Stále trvající překážkou na poli Young Adult literatury je její nedostatečné zpracování po odborné teoretické stránce. Coatsová nastiňuje, že k problematickému definování přispívá zejména nejasně vymezená hranice Young Adult literatury, jak je nastíněno výše, zároveň ale nedostatek prostoru pro tuto tematiku v akademických kruzích nebo nahlížení na Young Adult literaturu primárně z knihovnického a marketingového pohledu. Zároveň se jedná o poměrně nový pojem, který je do vysoké míry dynamický, vyvíjí se spolu se společností a svými čtenáři, a jeho zachycení může být problematické i z tohoto úhlu pohledu.¹⁰¹

„Tato nově vznikající kategorie je důsledkem vnímaného nedostatku románů, v nichž vystupují postavy ve věku po pubertě, ale ještě ne plně dospělé, a také rostoucího trendu Young Adult ‚crossoverů‘ nebo YA románů, které oslovují i dospělé čtenáře. Cílem těchto románů je přenést emocionálně vypjaté dějové linky a rychlý spád Young Adult literatury do příběhů, které se zaměřují na novou škálu zkušeností v období po skončení dospívání.“ (Vlastní překlad autorky)

⁹⁸ Contemporary je pojem, kterým se v rámci Young Adult i New Adult literatury označuje realistická fikce s vymyšlenými postavami odehrávající se v našem světě a vyobrazující reálné problémy a společnost. (*Selecting children's literature: An Annotated Bibliography, grades 4-6* [online]. Newfoundland Labrador, 2009, s. 7 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: https://www.gov.nl.ca/education/files/k12_curriculum_documents_english_biblio46_genre_definitions.pdf.

⁹⁹ WETTA, Molly. What is New Adult Fiction, Anyway? *RA News* [online]. 2013 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20131103012241/https://www.ebscohost.com/novelist/novelist-special/what-is-new-adult-fiction-anyway>.

¹⁰⁰ DEAHL, Rachel. New Adult: Needless Marketing-Speak Or Valued Subgenre? *Publishers Weekly*. [online] 2012. ISSN 0000-0019. Dostupné z: <https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/industry-news/publishing-and-marketing/article/55164-new-adult-needless-marketing-speak-or-valued-subgenre.html>.

¹⁰¹ COATS, Karen. Young Adult Literature: The Problem of Definition. In: *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011, s. 322. ISBN 978-0-415-96505-7.

Cindy Lou Daniels ve svém článku *Literary Theory and Young Adult Literature: The Open Frontier in Critical Studies*¹⁰² poukazuje na značnou opomíjenost Young Adult literatury literárními kritiky, za čímž podle ní stojí zejména všeobecné přesvědčení o nedostatečně kvalitním nebo závažném obsahu těchto knih. S čímž souvisí, že nejsou dle kritiků a odborníků tyto knihy hodny zařazení do tradičního literárního kánonu. Dále také zmiňuje, že pro správné uchopení teorie a zařazování do kánonu je nejprve zapotřebí začít plně odlišovat Young Adult literaturu od dětské literatury, což ještě ne všichni odborníci činí. Poukazuje také na to, že mezi Young Adult knihami se najdou díla přímo vybízející k prozkoumání literárními kritiky, která jsou ale z výše uvedených důvodů často opomíjena. Celý článek krátce shrnuje v posledním odstavci: „*In this field, there awaits an opportunity to not only expand our knowledge of the young adult genre, but also to expand our knowledge of literature as a whole and to challenge the restrictions of the traditional canon.*“¹⁰³

S teoretickým základem Young Adult literatury také úzce souvisí nesourodost jejího pojmenování. Někteří ji označují jako žánr, jiní jako klasifikační kategorii. Young Adult literatura bývá často označována jako literární žánr. Aby bylo možné toto tvrzení vyvrátit, či potvrdit, je nejprve zapotřebí předložit definici literárního žánru. Pavel Šidák ve své publikaci *Úvod do studia genologie*¹⁰⁴ uvádí, že „*pro současnou literární vědu je typická tzv. trojrovinná genologie*“¹⁰⁵ v rámci níž můžeme rozlišit literární druh, žánr a podžánr. Pro účely této diplomové práce je podstatný žánr, případně též podžánr. Literární žánr Šidák popisuje jako soubor textů s obdobnými znaky, nebo jako soubor daných znaků. Žánrová varianta je pak v charakteristice společných znaků ještě specifitější. Mezi zmiňované znaky může patřit délka, tematika či zamýšlený čtenář.¹⁰⁶

¹⁰² DANIELS, Cindy Lou. *Literary Theory and Young Adult Literature: The Open Frontier in Critical Studies*. *The ALAN Review* [online]. Assembly on Literature for Adolescents of NCTE, 2006, **33**(2), 78-82 [cit. 2023-06-06]. ISSN 1547-741X. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.21061/alan.v33i2.a.11>.

¹⁰³ Tamtéž, s. 81.

„*Na tomto poli čeká příležitost nejen k rozšiřování naší znalosti Young Adult literatury, ale také k rozšiřování naší znalosti o literatuře jako celku a zpochybnění omezení tradičního literárního kánonu.*“ (vlastní překlad autorky)

¹⁰⁴ ŠIDÁK, Pavel. *Úvod do studia genologie: Teorie literárního žánru a žánrová krajina*. Praha: Akropolis, 2013. ISBN 978-80-7470-040-8.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 14.

¹⁰⁶ Tamtéž.

Pokud logiku literárního žánru aplikujeme na vybrané knihy spadající do Young Adult literatury, můžeme zjistit, že de výběru budou mít knihy společného buď mnoho, nebo téměř nic. Vzhledem k tomu, že – jak bylo nastíněno výše – v rámci Young Adult literatury můžeme nalézt různé žánry i tematická zaměření, budeme-li porovnávat například knihy *Hvězdy nám nepřály* a *Harryho Pottera* zjistíme, že ačkoliv obě díla spadají k Young Adult literatuře, nemají společného téměř nic kromě věku čtenáře (i ten se ale může lišit podle konkrétní knihy ze série *Harryho Pottera*). Z tohoto plyne, že Young Adult je spíše klasifikační kategorií specifikující zejména zamýšlenou věkovou kategorii čtenáře a společné znaky mezi sebou nalézají Young Adult knihy až podle konkrétních žánrů a témat. Coatsová také naznačuje, že se nejedná o žánr, jako spíš o klasifikační kategorií a marketingový nástroj nakladatelství a knihkupců.¹⁰⁷ Taktéž Cart popisuje, že Young Adult literatura nebyla přijata jako žánr, konkrétně žánr zahrnující primárně sociální a milostné romány pro mladé, spousta lidí ji vnímá v různě širokém měřítku a její přínos je v současnosti těžko měřitelný, je třeba jí jako pozitivum přisoudit zejména rychlost, kterou reaguje na potřeby svých čtenářů.¹⁰⁸ To je možné pozorovat na rychle se rozšiřujícím spektru rozmanitých žánrů, druhů, témat i různorodých postav, které se v Young Adult knihách vyskytují.

2.4 Tematika v Young Adult literatuře

Young Adult literatura má opravdu široký záběr, co se týče nejenom čtenářské základny, jak již bylo naznačeno výše, ale také témat, která zpracovává. Ačkoli se na první pohled může často zdát, že je Young Adult literatura kompletně stavěna na několika základních dílech, od kterých se vše odvíjí – např. již zmiňované série *Harry Potter*, *Hunger games* nebo *Stmívání* – není tomu tak, ačkoli, jak Fitzsimmonsová a Wilsonová ve své knize *Beyond the Blockbusters: Themes and Trends in*

¹⁰⁷ COATS, Karen. Young Adult Literature: The Problem of Definition. In: *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011, s. 322. ISBN 978-0-415-96505-7.

¹⁰⁸ CART, Michael. The Value of Young Adult Literature. In: *Young Adult Library Services Association* [online]. Chicago: American Library Association, 2016. Dostupné z: <http://www.ala.org/yalsa/guidelines/whitepapers/yalit>.

*Contemporary Young Adult Fiction*¹⁰⁹ poukazují, často je zde tento tlak na autory, v rámci kterého jsou srovnávání právě s těmito bestsellery.

Trupová ve své knize *Thematic Guide to Young Adult Literature*¹¹⁰ nastiňuje celkem 32 významných tematických celků, se kterými se můžeme v Young Adult literatuře setkat. Rozsáhlost seznamu tematických celků samozřejmě ovlivňuje také pojetí tématu a jak úzce či široce ho vnímáme.¹¹¹

Na základě poměrně úzce pojatých témat v knize *Thematic Guide to Young Adult literature* byly podle frekvence zvoleny čtyři kategorie, které zahrnují několik úzce pojatých tematických celků. Jedná se o kategorie zločin a násilí, hledání a přijímání sebe sama, vyrovnávání se s náročnými situacemi / traumaty a běžné starosti denního života. Vzhledem k tomu, že Young Adult literatura se pohybuje napříč žánry, můžeme v knihách nalézt nemalé množství různých stěžejních témat, která není možná generalizovat na větší kategorie zcela přesně. Tematické celky se mezi sebou často prolínají, podle úhlu pohledu mohou být vnímány odlišně a zároveň existují témata, která není možné přesněji zařadit. Jedná se o jednu z problematických stránek zpracovávání teoretického základu Young Adult literatury. Výše zmíněné kategorie zahrnují motivy, se kterými se v Young Adult literatuře můžeme setkávat ve větší míře.

Témata a motivy vyskytující se v jednotlivých kategoriích jsou nastíněny níže ve vyčleněných podkapitolách. S tematikou Young Adult knih úzce souvisí také žánry, tropy a tzv. trigger warnings. Definice těchto pojmů jsou uvedeny níže.

Některé aspekty žánrového rozvrstvení v rámci Young Adult literatury byly nastíněny již výše v kapitole 2.3.2 *Problematika zpracování teoretického základu Young Adult literatury*. Témata a motivy zpracovávané v knihách – a často též vyskytující se tropy, jak je přiblíženo níže – se odvíjejí také od žánrů. Mezi nejpopulárnější žánry v rámci Young Adult literatury patří fantasy, dystopie a contemporary.¹¹² Nalezneme

¹⁰⁹ FITZSIMMONS, Rebekah a Casey Alane WILSON. *Beyond the Blockbusters: themes and trends in contemporary young adult fiction*. Jackson: University Press of Mississippi, 2020. ISBN 9781496827135.

¹¹⁰ TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006. ISBN 0-313-33234-7.

¹¹¹ Tamtéž, s. vii.

¹¹² SMAILES, Gary. Which Book Genre Is The Most Popular? In: *Bubble Cow* [online]. Liverpool, 2023 [cit. 2023-05-16]. Dostupné z: <https://bubblecow.com/blog/popular-book-genre>.

zde ale také další, například: science fiction, horor nebo specifické podžánry jmenovaných (např. populární urban fantasy¹¹³).

Žánr fantasy je specifikován obvykle nadpřirozenem či projevy magie. Děj se může odehrávat jak v našem, tak ve vymyšleném světě a může se jednat o současnost či historické prostředí. Častými inspiracemi pro fantasy jsou pohádky, mytologie nebo historické události. Základním motivem je nejčastěji boj dobra se zlem a putování. Ve fantasy knihách se můžeme setkat s magií, nadpřirozenými bytostmi, postavami archetypálního typu a jinými světy. Svě místo mají ve fantasy také magické předměty (např. Pobertův plánek, neviditelný plášť nebo relikvie smrti ze série *Harryho Pottera*). V rámci žánru fantasy se postupně vyčleňují jeho podtypy, kam patří například zmíněné urban fantasy (fantasy svět je součástí našeho světa, obvykle se děj odehrává ve velkoměstě, můžeme sem zařadit *Nástroje smrti* od Cassandry Clareové), nebo temné fantasy (obvykle obsahující prvky hororu, lze sem zařadit knihu *Anna krví oděná*¹¹⁴ od Kendare Blakové).¹¹⁵ Typickými představiteli žánru fantasy v rámci Young Adult literatury jsou již několikrát zmiňované série *Harry Potter*, *Nástroje smrti* nebo *Stmívání*.

Dystopie, jinak také antiutopie, je fantastický žánr, který obvykle popisuje alternativní uspořádání společnosti. Místo, na kterém se děj odehrává může ale nemusí být fiktivní. V dystopii můžeme nalézt zachycení různých problémů naší společnosti a současného světa. Jako zachycované klíčové problémy Zuzana Hloušková uvádí: „*technologický a průmyslový boom, zneužitelnost vědy (zejm. genetiky), uniformizaci a stírání individuality, hrozbu nejrůznějších katastrof a důsledky mediální zábavní kultury (vč. vymývání mozků a závislosti na narkotikách)*“¹¹⁶. Dystopické knihy mívají

¹¹³ Městská fantasy.

¹¹⁴ BLAKE, Kendare. *Anna krví oděná*. Praha: Baronet, 2013. ISBN 978-80-7384-646-6.

¹¹⁵ HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Povídání o žánru fantasy. *U nás: Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje* [online]. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna Hradec Králové, 2012, 8. 3. 2012, 22(1), 28-29 [cit. 2023-05-16]. ISSN 0862-9366. Dostupné z: [https://www.svkhk.cz/svkhk/u-nas-pdf_cisla/Rocnik-22-\(2012\)-Cislo-1.pdf](https://www.svkhk.cz/svkhk/u-nas-pdf_cisla/Rocnik-22-(2012)-Cislo-1.pdf)

¹¹⁶ HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Povídání o anti/utopiích. *U nás: Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje* [online]. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna Hradec Králové, 2013, 5. 12. 2013, 23(4), 31-32 [cit. 2023-05-16]. ISSN 0862-9366. Dostupné z: https://www.svkhk.cz/SVKHK/u-nas-pdf_archiv/20130421.pdf

v sobě také prvky science fiction.¹¹⁷ Mezi populární dystopické knihy Young Adult literatury patří série *Hunger games* od Suzanne Collinsové popisující společnost rozdělenou do třinácti krajů, kdy každý rok jsou z jednotlivých krajů vylosováni dva zástupci (Splátcí) – dívka a chlapec – ve věku dvanáct až osmnáct a jako připomínka nezdařených rebelií jsou posláni do Arény, kde proti sobě bojují, vyhrává poslední živý.¹¹⁸ Dále také *Divergence*¹¹⁹ od Veronicy Rothové, která pojednává o postapokalyptickém Chicagu budoucnosti, jehož obyvatele zakladatelé rozdělili do pěti frakcí (Mírumilovní, Sečtělí, Odevzdaní, Neohrožení a Upřímní), kdy všichni ve věku šestnácti let musí podstoupit test, který určí, do které frakce patří. Test hlavní hrdinky ale vyjde nejednotně, spadá do tří frakcí zároveň, a je označena jako Divergentní.¹²⁰

Posledním z hlavních žánrů na poli Young Adult literatury je tzv. contemporary, jinak také současná fikce. Jedná se o realistické fiktivní příběhy odehrávající se obvykle ve stejné době, kdy je kniha psána a publikována. Hlavním motivem těchto knih bývá láska, kterou můžeme v knize sledovat v různých obdobích (od seznámení přes první schůzky, vztah a zkoušky vztahu až do ustálení, či jiného uzavření). Tyto knihy nemusí mít vždy zcela šťastný konec,¹²¹ příkladem může být kniha *Hvězdy nám nepřály*¹²² od Johna Greena pojednávající o lásce dvou teenagerů trpících rakovinou, kdy poměrně nečekaně na konci knihy mužský protagonista umírá.¹²³ Jinou typickou ukázkou contemporary Young Adult literatury může být série Jenny Hanové *Všem klukům, které jsem milovala*¹²⁴, ve které je vyprávěn příběh Lary, která napsala několik milostných dopisů klukům, do kterých se zamilovala, ačkoli jim to nikdy ani nenaznačila. Tyto

¹¹⁷ Genres and forms for young adult and young fiction. *National Library of New Zealand* [online]. Wellington: National Library of New Zealand [cit. 2023-05-16]. Dostupné z: <https://natlib.govt.nz/schools/reading-engagement/childrens-and-youth-literature/genres-and-forms-for-young-adult-and-young-fiction>.

¹¹⁸ COLLINS, Suzanne. *Hunger games* [knižní série]. Praha: Fragment (ČR), 2010-2011, 3 díly.

¹¹⁹ ROTH, Veronica. *Divergence* [knižní série]. Praha: CoBoo (ČR), 2012-2014, 3 díly.

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ LIND, Jessica. Genre Guide: YA Contemporary Romance. *The Hub: Your Connection to Teen Collections* [online]. Young Adult Library Services Association, 2015, 23. 5. 2015 [cit. 2023-05-16]. Dostupné z: <https://www.yalsa.org/thehub/2015/03/25/genre-guide-ya-contemporary-romance/>.

¹²² GREEN, John. *Hvězdy nám nepřály*. Praha: Knižní klub, 2013. ISBN 978-80-242-3821-0.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ HAN, Jenny. *Všem klukům, které jsem milovala* [knižní série]. Praha: CoBoo (ČR), 2015-2017, 3 díly.

dopisy ale někdo najde a odešle a dále je již následována linie toho, co se děje posléze.¹²⁵

Další specifickou kategorií zasahující do tematiky jsou tzv. tropy. V českém prostředí jsou pod pojmem tropy představovány umělecké prostředky, v tomto případě primárně obrazná pojmenování. V zahraničí tento pojem nabyl ještě druhého významu a právě ten je stěžejní pro Young Adult literaturu. Tento druhý význam slova tropus Oxfordský slovník vykládá takto: „*a theme that is important or repeated in literature, films, etc.*“¹²⁶ Tekla Budová ve svém článku pro Oregonskou univerzitu popisuje, že se jedná o: „[...] *a storytelling convention, device, or motif; specific tropes might be a characteristic of a particular genre of storytelling.*“¹²⁷ Často se jedná o nadužívané motivy či témata užšího smyslu, které mohou popisovat situaci nebo charakter postavy. Pro popis tropů v tomto významu je často užíváno také slovo klišé, které ale není ve všech případech zcela dostačujícím výkladem.¹²⁸ Existuje mnoho různých tropů, kterými lze vystihnout obsah některých knih. Postoje v knižní komunitě jsou odlišné, někteří čtenáři mají preferované tropy, jiní naopak tato omílaná témata nepreferují. Jako příklad můžeme uvést milostný trojúhelník (např. *Stmívání*), vyvoleného (např. *Harry Potter*), zakázanou lásku (např. *Nástroje smrti*), od nenávisti k lásce (např. *Krutý princ*¹²⁹) nebo od přátelství k lásce (např. *Eleanor & Park*¹³⁰), to jsou vybraná často užívaná klišé, či tropy, existuje jich ale nepřehledné množství a to nejen v rámci Young Adult literatury.¹³¹

Další pojem, který je vhodné v této souvislosti uvést, se nazývá trigger warning. Oxfordský slovník jej popisuje takto: „*a statement at the start of a piece of writing,*

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶ Trope. In: *Oxford Learner's Dictionaries* [online]. Cambridge University Press & Assessment, 2023 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/trope>. „*téma, které důležité nebo nadužívané v literatuře, filmech, atd.*“ (Vlastní překlad autorky)

¹²⁷ BUDE, Tekla. What is a Trope? || Definition and Examples. In: *The Oregon State Guide to English Literary Terms* [online]. Corvallis: Oregon State University, 2023. Dostupné z: <https://liberalarts.oregonstate.edu/wlf/what-trope-definition-and-examples>.

„[...] *konvence, prostředek nebo motiv ve vyprávění; specifické tropy mohou být charakteristické pro konkrétní literární žánr.*“ (Vlastní překlad autorky)

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ BLACK, Holly. *Krutý princ* [knižní série]. Praha: Coobook (ČR), 2018-2020, 3 díly.

¹³⁰ ROWELL, Rainbow. *Eleanor & Park*. Vydání druhé. Přeložil Jana KUNOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2020. Yoli. ISBN 978-80-242-6842-2.

¹³¹ 50 YA fiction tropes and cliches we can't get enough of! In: *The YA Shelf* [online]. Dostupné z: <https://www.theyashelf.com/50-ya-fiction-tropes-and-cliches.html>.

video, etc. that warns readers or viewers that it contains material that may upset them, especially by reminding them of a trauma or bad experience“¹³². Upozornění nacházelo své místo primárně v televizním vysílání, kde bylo upozorňováno, že pořad není vhodný pro děti a mladistvé. V posledních letech se tzv. trigger warnings – jinak také varování před citlivým obsahem – přesouvají i do literární sféry. Některé knihy, často spíše určené starším čtenářům např. New Adult tituly, bývají opatřeny varováním ohledně konkrétního citlivého obsahu, o kterém se v nich může čtenář dočíst. Na základě varování se může čtenář rozhodnout, zda je pro něho vhodná kniha čistá a není tak překvapen, když se v ní setká s tématem či situací, která mu může mimo jiné připomenout vlastní traumatickou zkušenost. Trigger warnings mohou upozorňovat, že kniha obsahuje znásilnění, sexuální zneužívání, týrání, únos, zneužívání dětí, psychické týrání a další.

Po definování termínů souvisejících s obsahem knih obecně, i konkrétně Young Adult knih, jsou v podkapitolách níže definovány jednotlivé tematické celky – které byli vytyčeny výše – a s nimi související motivy.

2.4.1 Zločin a násilí

Mezi témata, která by spadala do tohoto okruhu, uvádí Trupová například týrání, zneužívání, znásilnění, závislosti všeho druhu, sebevražda nebo vražda, škála je samozřejmě ale širší než tento jednoduchý výčet.

Trupová nastiňuje, že vzhledem k tomu, že spousta mladých dospělých se ve svém životě setkala s psychickým či fyzickým týráním nebo sexuálním zneužíváním, ať již přímo nebo nepřímo, není výskyt této tematiky v literatuře pro děti a mládež

¹³² Trigger Warning. In: *Oxford Learner's Dictionaries* [online]. Cambridge University Press & Assessment, 2023 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/trigger-warning?q=trigger+warning>. „prohlášení na začátku literárního díla, videa apod., které varuje čtenáře či diváka, že dílo obsahuje něco, co by je mohlo rozrušit, a to zejména připomenutím traumatických nebo špatných zážitků“ (Vlastní překlad autorky)

překvapivý. Tematikou znásilnění se zabývá například kniha *Mluv*¹³³ od Laurie Halse Andersonové.¹³⁴

Další z kategorie zločinu a násilí jsou návykové látky, kam lze zařadit nejen drogy, ale také alkohol nebo nikotin. V Young Adult literatuře se nejčastěji můžeme setkat s řešením problematiky prvních dvou případů. Mladí často experimentují s legálními i nelegálními návykovými látkami a knihy tak opět pouze reflektují realitu života mladistvých. Autoři ve svých knihách představují následky závislosti, jednotlivé aspekty ovlivňující po všech stránkách život závislého i jeho blízkých, ale také možné zlepšení stavu a vyléčení se. Spadat sem ale může také ovlivnění života užíváním omamných látek blízké osoby, nejčastěji rodiče nebo sourozence. Jako příklad knihy pojednávající o drogové závislosti Trupová uvádí například *Go Ask Alice*^{135, 136}

Jako další související uvádí Trupová sebevraždu a opět se odkazuje na promítání se tohoto tématu v reálných životech mladých dospělých.¹³⁷ Podle statistik *Centers for Disease Control and Prevention*, které se zaměřují zejména na Spojené státy americké, je zhruba 15 % sebevražd spácháno mladými dospělými ve věku 10-24 let a sebevražda je druhou nejčastější příčinou smrti této věkové skupiny.¹³⁸ O sebevraždě pojednává například kniha *Třináctkrát proto*¹³⁹ Jaye Ashera.

2.4.2 Hledání a přijímání sebe sama

Další hojně se vyskytující témata řeší přijímání vlastního obrazu po všech stránkách – vzhled, sexuální orientace, zájmy ad. Mladiství si všimají sami sebe i ostatních, porovnávají se s ostatními a často zápasí s přijetím vlastního vzhledu. Společensky nastavené standardy jsou často příliš vysoké a sebekritický pohled

¹³³ ANDERSON, Laurie Halse. *Mluv*. Vydání druhé. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia Group, 2018. ISBN 978-80-7549-950-9.

¹³⁴ TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006, s.1-3. ISBN 0-313-33234-7.

¹³⁵ SPARKS, Beatrice. *Go Ask Alice*. Prentice Hall, 1971. ISBN 0-671-66458-1.

¹³⁶ TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006, s.23-28. ISBN 0-313-33234-7.

¹³⁷ Tamtéž, s. 51.

¹³⁸ Disparities in Suicide. *Centers for Disease Control and Prevention* [online]. 2023, 9. 5. 2023 [cit. 2023-06-01]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/suicide/facts/disparities-in-suicide.html>.

¹³⁹ ASHER, Jay. *Třináctkrát proto*. 2. vydání. Přeložil Lumír MIKULKA. V Praze: Cooboo, 2017. ISBN 978-80-7544-419-6.

dospívajících tyto standardy často ještě zvyšuje. Young Adult knihy se z tohoto pohledu věnují odklonu společensky nastavené normy krásy nebo váhy. Zařadit sem můžeme například knihu *OTKA: Ošklivá tlustá kamarádka*¹⁴⁰ od Kody Keplingerové nebo *Knedlíček*¹⁴¹ od Julie Murphyové.¹⁴²

O přijímání sexuální orientace a LGBTQ+ tematice pojednávají Christine A. Jenkinsová a Michael Cart v knize *Representing the Rainbow in Young Adult literature*¹⁴³, kteří hned v úvodu zmiňují, že boj za práva gayů započal již před delší dobou, nicméně doprovázející problematika přetrvává a Young Adult knihy věnující se tomuto tématu mohou mladým lidem pomoci s vnitřním bojem, který svádí a ujistit je, že v tom nejsou sami.¹⁴⁴ Jako ukázkou je možné uvést například knihu *Já, Simon*¹⁴⁵ od Becky Albertalli nebo *Muffin a čaj*¹⁴⁶ od českého spisovatele Thea Addaira.

Na rozhraní tematiky hledání a přijímání sebe sama a vyrovnávání se s náročnými situacemi / traumaty by bylo možné zařadit knihy, které se dotýkají přijímání vlastního vzhledu například po nehodě či onemocnění. Příkladem může být kniha *Soul Surfer*¹⁴⁷ Bethany Hamiltonové, ve které hlavní hrdinka, surfařka, přijde při útoku žraloka o ruku.

2.4.3 Vyrovnávání se s náročnými situacemi / traumaty

Tento okruh poměrně úzce souvisí s prvním zmíněným – zločin a násilí – případně na něj navazuje. Jak bylo zmíněno výše, tematické okruhy od sebe nelze zcela oddělit, protože se prolínají a navazují na sebe. Mladí lidé se setkávají s různými náročnými nebo traumatickými situacemi a následně se s nimi musí vyrovnávat. Zařadit sem lze různé nehody, smrt blízkých, závislosti blízkých, trestné činy páchané na nich

¹⁴⁰ KEPLINGER, Kody. *Otká: ošklivá tlustá kamarádka*. Přeložil Martina WILLIAMS BUCHLOVÁ. V Praze: Cooboo, 2015. ISBN 978-80-7544-002-0.

¹⁴¹ MURPHY, Julie. *Knedlíček*. Přeložil Blanka HROMKOVÁ. Praha: Dobrovský, 2016. Knihy Omega. ISBN 978-80-7390-455-5.

¹⁴² TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006, s. 37-40. ISBN 0-313-33234-7.

¹⁴³ JENKINS, Christine A. a Michael CART. *Representing the Rainbow in Young Adult Literature: LGBTQ+ Content since 1969*. Rowman & Littlefield, 2018. ISBN 978-1-4422-7807-3.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 10-17.

¹⁴⁵ ALBERTALLI, Becky. *Já, Simon*. Vydání třetí. Přeložil Anna VRBOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2023. Yoli. ISBN 978-80-242-8687-7.

¹⁴⁶ ADDAIR, Theo. *Muffin a čaj*. Praha: Euromedia, 2018. Yoli. ISBN 978-80-7549-675-1.

¹⁴⁷ HAMILTON, Bethany. *Soul Surfer*. MTV Books, 2006. ISBN 978-1416503460.

samých nebo na jiných osobách. Proces vyrovnávání je dalším hojně zpracovávaným tématem.¹⁴⁸

Knihy, které je možné zařadit do této kategorie, obsahují velkou škálu traumat a situací, se kterými se hlavní hrdina musí vyrovnat, i různorodé způsoby, kterými se s nimi vyrovnává. Například v knize *Dopisy na konec světa*¹⁴⁹ od Avy Dellairy se hlavní hrdinka vyrovnává se smrtí sestry prostřednictvím dopisů, které píše zemřelým osobám, zejména Kurtu Cobainovi, poslední osobou, které píše dopis, je její sestra. V knize *Hvězdy nám nepřály*¹⁵⁰ od Johna Greena se hlavní postavy vyrovnávají se svou rakovinou v pokročilém stádiu. V knize *Černooká*¹⁵¹ Anny Musilové se hlavní hrdinka vypořádává se smrtí matky a klinickou depresí, která ji doprovází.

2.4.4 Běžné starosti denního života

Do tohoto tematického okruhu spadá zejména romantická contemporary Young Adult literatura a zařadit sem můžeme problematiku přátelství, prvních lásek, navazování vztahů, typický rodinný život a rodinné problémy, dospívání, hledání práce nebo škola.

Jedním z prvků přítomných ve většině Young Adult knih je navazování romantických vztahů, které v reálném životě mladistvých hraje velkou roli. Knihy často popisují poznávání romantiky a lásky, objevování přitažlivosti, první kroky k lásce, první schůzky i vrcholy a pády vztahů. Právě romantické linky Young Adult knih jsou mnohdy zpestřovány výše zmiňovanými tropy, zejména milostnými trojúhelníky, od nenávisli k lásce, od přátelství k lásce nebo zakázanou láskou. Příkladem romantické linky s milostným trojúhelníkem a zároveň zakázanou láskou mohou být knihy mnohokrát zmiňované série *Stmívání*.¹⁵²

¹⁴⁸ TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006, s. 17-20. ISBN 0-313-33234-7.

¹⁴⁹ DELLAIRA, Ava. *Dopisy na konec světa*. Přeložil Nela KNAPOVÁ. Praha: Euromedia, 2015. Yoli. ISBN 978-80-7549-012-4.

¹⁵⁰ GREEN, John. *Hvězdy nám nepřály*. Vydání čtvrté. Přeložil Veronika VOLHEJNOVÁ. Praha: Knižní klub, 2017. Yoli. ISBN 978-80-7549-510-5.

¹⁵¹ MUSILOVÁ, Anna. *Černooká*. Praha: Euromedia, 2018. Yoli. ISBN 978-80-7549-777-2.

¹⁵² TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006, s. 59-63. ISBN 0-313-33234-7.

Dalším velkým motivem je přátelství, které v letech dospívání hraje velkou roli a, jak Trupová poukazuje, přátelé přebírají od rodiny roli primárních důvěrníků a často jsou také hlavním činitelem při formování vztahů, názorů a chování. V tomto ohledu je řešeno navazování nových přátelství, toxické přátelské vztahy, problémy i konce přátelství. Trupová jako jeden z příkladů uvádí *Sesterstvo putovních kalhot*^{153, 154}.

Třetím největším tématem z této kategorie je rodina ve všech formách. Stejně jako přátelství je rodina výrazným formujícím prvkem osobnosti dospívajícího jedince, což reflektují i Young Adult knihy a rodinu představují v jejích možných podobách a s různými vlivy, ať už se jedná o rodinu milující nebo o nepřívětivé prostředí, domácnost vícegenerační, s jedním rodičem, jedináčkem, nevlastními sourozenci nebo další typy domácnosti. Každá z možností přináší výhody i nevýhody, což bývá v knihách reflektováno. Z již dříve zmiňovaných knih můžeme uvést *Stmívání* jako příklad rozvedených rodičů, kdy hlavní hrdinka se na začátku série stěhuje od matky a jejího přítele ke svému otci, sérii *Harry Potter*, kdy hlavní hrdina ztratil oba rodiče a žije s rodinou své tety, knihu *Černooká*, ve které žije hlavní hrdinka po smrti matky pouze s otcem a mladší sestrou nebo *Hvězdy nám nepřály*, ve které má hlavní hrdinka úplnou a podporující rodinu.¹⁵⁵

2.5 Česká Young Adult literatura

Také v České republice se postupně rozvíjí trend psaní Young Adult knih. Nakladatelství, která se touto literaturou zabývají, jsou primárně YOLI, CoBoo, Fragment a Albatros, přičemž tři ze zmíněných – konkrétně Albatros, CoBoo a Fragment – jsou členem skupiny Albatros Media a. s.¹⁵⁶

Nakladatelství CoBoo vzniklo roku 2009 pod záštitou Albatrosu s věnuje se především literatuře pro děti a mládež, zejména pak právě Young Adult literatuře.

¹⁵³ BRASHARES, Ann. *Sesterstvo putovních kalhot*. Praha: Egmont ČR, 2003. ISBN 80-7186-853-1.

¹⁵⁴ TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006, s. 91-95. ISBN 0-313-33234-7.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 83-84.

¹⁵⁶ Kontakt. In: Nakladatelství Albatros. *Albatros* [online]. Praha [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.albatros.cz/c/kontakt/>.

Z populárních zahraničních autorů v českém jazyce vydali například knihy Jaye Kristoffa, Holly Blackové nebo Sarah J. Maasové. Co se týče českých autorů Young Adult literatury, vydalo CooBoo knihy Olgy Zbranek Biernátové, která je známá jako Ola nebo pod přezdívkou Nofreeusernames, pod kterou její knihy také vycházejí. V současné době jí byly vydány čtyři knihy, ve všech případech se jedná o contemporary Young Adult literaturu, *Navždycky*¹⁵⁷, *Miluju tě. Já vím*¹⁵⁸, *Letní noci*¹⁵⁹ a v letošním roce *Jsme nevyhnutelní*¹⁶⁰.¹⁶¹ Olga Biernátová se profesně pohybuje v knižním oboru a v současné době působí jako social media a content manažer v nakladatelském domě Albatros Media a vede projekt zaměřující se na Young Adult literaturu s názvem Humbook, který bude blíže specifikován v oblasti fenoménu Young Adult literatury.¹⁶²

Další autorkou Young Adult literatury, jejíž knihy vycházejí u nakladatelství CooBoo, je Ivana Peroutková. U CooBoo Ivaně Peroutkové vychází pouze Young Adult literatura, je ale také úspěšnou autorkou knih pro děti, které vycházejí pod nakladatelstvím Albatros. Z Young Adult knih můžeme zmínit například *Francouzskou jízdu*¹⁶³, opět contemporary, nebo *Ágnes ve skleněném městě*¹⁶⁴, dystopický příběh.¹⁶⁵

Nakladatelství Yoli patří do skupiny Euromedia, vzniklo v roce 2014 a zaměřuje se na Young Adult literaturu. Mezi známé zahraniční autory, jejichž knihy v České republice vydalo Yoli, patří například Cassandra Clareová, Colleen Hooverová, Anna Toddová nebo John Green. Z českých autorů Young Adult literatury vydává Yoli knihy Thea Addaira, které jsou protkány LGBTQ+ tematikou, například *Muffin a čaj* nebo *Koláčky a spiklenci*¹⁶⁶ a také knihy Anny Musilové, která je autorkou výše zmiňované

¹⁵⁷ NOFREEUSERNAMES. *Navždycky*. V Praze: CooBoo, 2020. ISBN 978-80-7661-081-1.

¹⁵⁸ NOFREEUSERNAMES. *Miluju tě: já vím*. V Praze: CooBoo, 2021. ISBN 978-80-7661-184-9.

¹⁵⁹ NOFREEUSERNAMES. *Letní noci*. V Praze: CooBoo, 2022. ISBN 978-80-7661-426-0.

¹⁶⁰ NOFREEUSERNAMES. *Jsme nevyhnutelní*. V Praze: CooBoo, 2023. ISBN 978-80-7661-726-1.

¹⁶¹ Nofreeusernames. In: *CooBoo* [online]. Praha [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/autori/65208284/nofreeusernames/>.

¹⁶² Můj příběh. In: *Nofreeusernames* [online]. Praha [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://nofreeusernames.cz/muj-pribeh>

¹⁶³ PEROUTKOVÁ, Ivana. *Francouzská jízda*. Ilustroval Alena Brunhilda BURNELEIT. V Praze: CooBoo, 2017. ISBN 978-80-7544-310-6.

¹⁶⁴ PEROUTKOVÁ, Ivana. *Ágnes ve skleněném městě*. V Praze: CooBoo, 2020. ISBN 978-80-7661-082-8.

¹⁶⁵ Ivana Peroutková. In: *CooBoo* [online]. Praha [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/autori/31278/ivana-peroutkova/>.

¹⁶⁶ ADDAIR, Theo. *Koláčky a spiklenci*. Praha: Euromedia Group, 2019. Yoli. ISBN 978-80-7617-328-6.

knihy *Černooká* či knihy *Tamařino souhvězdí*¹⁶⁷. Nakladatelství Yoli dále vydalo i dvě tematické knihy Young Adult povídek, na kterých se podíleli čeští autoři. První z těchto knih nese název *Všechny barvy duhy*¹⁶⁸ a jejím obsahem jsou contemporary povídky z tematiky LGBTQ+ a věnují se „*tématům homosexuality, bisexuality a coming outu, stejně jako nebinarity, transgender nebo asexualita...*“¹⁶⁹. Mezi autory povídek z této knihy patří již zmiňovaný Theo Addair, dále Alžběta Bílková, Sam Xabyssus, Lucie Zelinková nebo Radek Blažek.¹⁷⁰ Druhou sbírkou Young Adult povídek je kniha *Historky ze tmy*¹⁷¹, v níž nalezneme hororové povídky českých Young Adult autorů, například Kateřiny Šardické, Anny Musilové nebo Radka Blažka.¹⁷²

Nakladatelství Fragment vzniklo již v roce 1991 pod názvem Jan Eisler – Fragment, od roku 2007 nese název Nakladatelství Fragment a stejně jako Cooboo je součástí skupiny Albatros Media a.s. Ze známých zahraniční Young Adult autorů vydalo například knihy Jennifer L. Armentroutové, Suzanne Collinsové nebo Leigh Bardugové. Z českých autorů zde vyšla fantasy kniha Lucie Ortegy *Světla nad močálem*¹⁷³, detektivka Kateřiny Šardické *Zmizení Sáry Lindertové*¹⁷⁴ nebo fantasy kniha *Hvězdopravec*¹⁷⁵ Martina Bečana.¹⁷⁶

V neposlední řadě je v České republice velkým producentem Young Adult knih nakladatelství Albatros, jehož kořeny sahají až do roku 1934 a které v České republice vydalo knihy J. K. Rowlingové. Zásadním přínosem na poli Young Adult je zejména obecně činnost nakladatelského domu Albatros Media a.s., pod který spadá mnoho nakladatelství včetně dvou výše zmíněných, ale také činnost související s Young Adult

¹⁶⁷ MUSILOVÁ, Anna. *Tamařino souhvězdí*. Praha: Euromedia Group, 2019. Yoli. ISBN 978-80-7617-976-9.

¹⁶⁸ ADDAIR, Theo, Alžběta BÍLKOVÁ, Sam XABYSSUS, et al. *Všechny barvy duhy*. Praha: Euromedia Group, 2021. Yoli. ISBN 978-80-242-7794-3.

¹⁶⁹ *Všechny barvy duhy*. In: *Yoli* [online]. [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.yoli.cz/kniha/vsechny-barvy-duhy/>.

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ HOTOVÝ, Richard, Kateřina ŠARDICKÁ, Magdalena MINTOVÁ, et al. *Historky ze tmy*. Ilustroval Tereza BASAŘOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2022. Yoli. ISBN 978-80-242-8524-5.

¹⁷² *Historky ze tmy*. In: *Yoli* [online]. [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.yoli.cz/kniha/historky-ze-tmy/>.

¹⁷³ ORTEGA, Lucie. *Světla nad močálem*. V Praze: Fragment, 2021. ISBN 978-80-253-5057-7.

¹⁷⁴ ŠARDICKÁ, Kateřina. *Zmizení Sáry Lindertové*. V Praze: Fragment, 2019. ISBN 978-80-253-4134-6.

¹⁷⁵ BEČAN, Martin. *Hvězdopravec*. Ilustroval Lenka ŠIMEČKOVÁ. V Praze: Fragment, 2021. ISBN 978-80-253-5039-3.

¹⁷⁶ *Fragment* [online]. [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.fragment.cz/>.

knihami.¹⁷⁷ Sem lze zařadit například projekt a festival Humbook i účast na knižním veletrhu Svět knihy. Projekty podporující a propagující Young Adult knihy a komunitu kolem nich jsou blíže specifikovány níže.

Jak je patrné z výše zmíněných ukázek Young Adult knih českých spisovatelů, převažuje trend knih z reálného života, zejména pak contemporary. Objevují se u nás ale také fantasy knihy a výjimečně též dystopie.

¹⁷⁷ *Albatros Media* [online]. [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://www.albatrosmedia.cz/>.

3 Fenomén Young Adult literatury

V předchozí části práce byly nastíněny zejména teoretické základy Young Adult literatury, které jsou v následujícím úseku propojeny se současností Young Adult literatury, jsou nastíněny statistické údaje z knižního trhu, Young Adult literatura v českém prostředí a obecně rozšiřování do širšího povědomí lidí i mimo knižní sféru. Nakonec je na základě poznatků o Young Adult literatuře a prvcích přispívajících k její popularitě analyzována kniha *Dvůr trnů a růží*¹⁷⁸ autorky S. J. Maa, na které je demonstrována jak teoretická část, tak mimo knižní aspekty přispívající k fenoménu Young Adult literatury nastíněné níže.

3.1 Aspekty přispívající k rozšiřování a popularitě Young Adult literatury

Úspěšnost a popularitu Young Adult literatury ovlivňuje zásadním způsobem komunita, která se kolem tohoto fenoménu sdružuje, pokrok technologií a zejména pak vývoj sociálních sítí a jejich užívání, ale také různorodější marketingové strategie, které cílí na odlišné aspekty než v minulosti a volí nové metody. Knihy v dnešní době nejsou omezeny pouze na papírovou podobu, ať už se to týká konkrétního obsahu, nebo všeobecného povědomí. V této kapitole jsou nastíněny prvky přispívající popularitě a dostupnosti knih obecně a zejména je kladen důraz na aspekty týkající se Young Adult literatury, která je pro nás stěžejní.

V první řadě je třeba vyzdvihnout formát a dostupnost knih, protože v tomto ohledu je z hlediska historického vývoje patrný zásadní posun. Knihy se stávají stále dostupnějšími, rozšiřují se možnosti knihoven i knihkupectví. Nákup je možný jak online, tak i v kamenném obchodě. Kromě klasické papírové knihy se značně rozšiřují také elektronické knihy, které není problém nosit neustále s sebou vzhledem k tomu, že je možné je číst ve čtečce e-knih, mobilním telefonu, tabletu nebo i počítači. Mezi základní formáty, ve kterých lze knihy získat přibyla také audiokniha, kterou mohou preferovat lidé, kteří příliš nečtou nebo nemají část číst fyzickou či elektronickou knihu,

¹⁷⁸ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CoBoo, 2021. ISBN 978-80-7661-290-7.

protože audioknihu je možné pustit si například při cestě autem nebo hromadnou dopravou.

Dalšími z aspektů ovlivňujících narůstání popularity Young Adult literatury jsou akce a neknižní produkty spojené s ní. Konkrétně se jedná primárně o festivaly či obdobné akce, knižní boxy, tematické zboží, audiovizuální produkci i rozšiřování skrze sociální sítě. Všechny tyto faktory přispívají k rychlému šíření informací a poskytují prostor k sociálnímu propojení komunity čtenářů i náhled pro nečtenáře.

Populární knihy či knižní série mohou být, zejména v posledních letech, adaptovány jako filmy či seriály. Tato skutečnost může taktéž přispívat k rozšíření popularity vybraných Young Adult knih a to minimálně ze dvou pohledů. Čtenáři, kteří již danou zfilmovanou knihu četli, mohou adaptaci shlédnout a často o ní posléze komunikují a sdílí své názory například na sociálních sítích. Naopak nečtenáři mohou tímto způsobem nalézt cestu ke čtení po shlédnutí filmu nebo seriálu. Druhý případ popisuje ve svém článku Annette Lambová, která v něm popisuje využití adaptací v hodinách.¹⁷⁹ Jako příklady známých filmových adaptací Young Adult knih lze uvést film na motivy knihy *Já, Simon*¹⁸⁰ s totožným názvem *Já, Simon*¹⁸¹, z již výše zmíněných knih pak samozřejmě filmy¹⁸² *Stmívání*¹⁸³, *Harry Potter*¹⁸⁴, *Hunger Games*¹⁸⁵ nebo *Divergence*¹⁸⁶. Některé Young Adult knihy byly přetvořeny také do seriálové podoby, jsou jimi například *Léto, kdy jsem zkrásněla*¹⁸⁷ či knihy, které se dočkaly filmového i seriálového zpracování.

Popularizace Young Adult literatury probíhá také na různých knižních akcích, což je možné ilustrovat na příkladu České republiky, kde se letos bude konat již osmý ročník HumbookFestu. Jedná se o knižní festival zaměřený na Young Adult literaturu,

¹⁷⁹ LAMB, Annette. Digital Media Part 2: Energize Teen Readers with Book-Film Adaptations. In: *Teacher Librarian*. Prosinec 2018.

¹⁸⁰ ALBERTALLI, Becky. *Já, Simon*. Vydání třetí. Přeložil Anna VRBOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2023. Yoli. ISBN 978-80-242-8687-7.

¹⁸¹ *Já, Simon* [Love, Simon] [film]. Režie BERLANTI, Greg. USA, 2018.

¹⁸² V případě vícedílných filmových adaptací je uváděn vždy první díl.

¹⁸³ *Stmívání* [Twilight] [film]. Režie HARDWICK, Catherine. USA, 2008.

¹⁸⁴ *Harry Potter a kámen mudrců* [Harry Potter and the Philosopher's Stone] [film]. Režie COUMBUS, Chris. USA, 2001.

¹⁸⁵ *Hunger Games* [The Hunger Games] [film]. Režie ROSS, Gary. USA, 2012.

¹⁸⁶ *Divergence* [Divergent] [film]. Režie BURGER, Neil. USA, 2014.

¹⁸⁷ *Léto, kdy jsem zkrásněla* [The Summer I Turned Pretty] [seriálový pořad]. Režie DUNTON, Erica a Jesse PERETZ. USA: Prime Video, 2022.

na kterém se v rámci v rámci programu představují čeští i zahraniční autoři, konají se autogramiády, prodejní akce, přednášky i různé tematické soutěže. Zvykem bývá, že velká většina návštěvníků festivalu se účastní v kostýmech. Tento festival je pořádán týmem sdruženým pod projektem Humbook, který byl již výše zmíněný, spadajícím pod Albatros Media a.s.¹⁸⁸ Předními tvářemi projektu jsou členové tzv. HumbookTeamu, kterými jsou čeští knižní blogeři a influenceri¹⁸⁹. Momentálně se mezi nimi nachází již zmiňovaná Ola nebo influencerky z instagramových profilů jako jsou Endlessbibliophile, Áňa z papíru nebo Foxorouš.¹⁹⁰

Oblíbenosti se těší také tematické zboží s motivy různých knih, ale také speciálně zaměřené knižní boxy. Knižní boxy si ještě nevydobyly místo na českém trhu a populární jsou zejména v zahraničí. Jedná se obvykle o boxy vycházející jednou za měsíc, které si může čtenář předobjednat na více měsíců, či pouze na jeden. Každý měsíc je nějakým způsobem tematicky zaměřen a box zpravidla obsahuje alespoň jednu nově vycházející knihu podepsanou autorem a související zboží s knižní tematikou. Mezi nejznámější zaměřené na Young Adult knihy patří OwlCrate a FairyLoot.

3.1.1 Sociální sítě

Dalším prvkem, který hraje ve fenoménu Young Adult literatury velkou roli, jsou sociální sítě, které v životech mladých čtenářů hrají obecně poměrně velkou roli. V posledních letech, s jejich nárůstem, se v jejich rámci utváří také různé komunity a mezi ně patří právě i čtenáři Young Adult literatury. Sociální sítě mohou sloužit jako možnost propojení se s lidmi se stejnými zájmy z celého světa, ale také jako propagace a zdroj inspirace. Mimo běžné sociální sítě jako jsou TikTok, Facebook nebo Instagram se můžeme v prostředí internetu setkat také se sociálními sítěmi zaměřenými na knihy. Do této skupiny patří zejména zahraniční Goodreads, ale také česká Databáze knih v rámci kterých se lze nejen propojit s ostatními čtenáři, případně také autory, ale

¹⁸⁸ FAQ. In: *Humbook* [online]. [cit. 2023-06-11] Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookfest/faq/>.

¹⁸⁹ Osobnosti známé ze sociálních sítí zabývající se v tomto případě primárně knihami.

¹⁹⁰ HumbookTeam. In: *Humbook* [online]. [cit. 2023-06-11] Dostupné z: FAQ. In: *Humbook* [online]. [cit. 2023-06-11] Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookfest/faq/>.

například zaznamenávat si přečtené knihy, koupené knihy, vysněné knihy nebo sdílet jejich hodnocení.

Stránka Goodreads funguje jako knižní sociální síť a oproti konkurenčním stránkám má poměrně mnoho možností. Zároveň se patrně jedná o nejpopulárnější a nejrozšířenější stránku tohoto zaměření, k červenci roku 2019 bylo na Goodreads zaregistrováno zhruba 90 milionů uživatelů.¹⁹¹ Co se týče zaznamenávání si vlastního progresu ve čtení nebo vyloženě ukládání si titulů, nabízí možnost označení knih jako přečtených, právě čtených nebo těch k přečtení. Dále lze knihy kategorizovat personalizovanými záložkami, participovat ve čtenářské výzvě roku, kde si na začátku kalendářního roku uživatel stanoví cíl v počtu přečtených knih a může sledovat svůj progres nebo také nahlédnout do vlastní statistiky čtení podle počtu přečtených knih nebo stran za rok, případně podle množství přečtených knih vydaných v určitých letech. Goodreads jakožto primárně anglická stránka nabízí možnosti i pro uživatele z jiných zemí, co se týče vyhledávání a kategorizování knih, protože u jednotlivých titulů lze procházet různá vydání a edice a snadno lze tedy nalézt verzi knihy v požadovaném jazyce, v tomto případě v českém. Zároveň není problémem ani vyhledávání knih v českém jazyce nebo obecně českých knih, které nebyly přeloženy. Stránka také generuje tzv. „můj rok v knihách“, kde na základě zaznamenaných přečtených knih generuje pro čtenáře informace ohledně daného kalendářního roku co se týče přečtených knih, např. nejdelsí a nejkratší přečtená kniha, průměrná délka knihy, knihy uložené nejvíce a nejméně uživateli, průměrné udělené hodnocení knihám nebo která kniha z přečtených je obecně nejlépe ohodnocena uživateli platformy. Sociální síť nabízí pravidelně možnost zeptat se autora, kdy uživatelé mohou vybraným autorům pokládat otázky a ti na ně následně odpovídají, vše probíhá psanou formou. Nalezneme zde různé zájmové skupiny, seznamy knih, ankety, soutěže o knihy, rozhovory se spisovateli a každoroční Choice Awards, tedy ocenění za oblíbenost, ve kterém hlasují přímo čtenáři.

Co se týče Young Adult literatury v rámci Goodreads, lze na ni nahlížet z mnoha úhlů. Na stránce nalezneme například existuje anketa, respektive seznam, s hlasováním o nejlepší Young Adult knihu. Jedná se o anketu vytvořenou uživatelem v roce 2008 a

¹⁹¹ Number of registred members on Goodreads from May 2011 to July 2019. *Statista* [online]. Statista, 2019, červenec 2019 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/252986/number-of-registered-members-on-goodreadscom/>.

ostatní uživatelé mohou do této ankety přidávat nové knihy, zůstává tak nadále aktuální. Seznam v současné chvíli čítá téměř 13 tisíc knih a hlasovalo v něm již téměř 83 tisíc uživatelů. První příčku momentálně obsazuje Harry Potter a kámen mudrců, pro který hlasovalo 26 tisíc lidí. Skóre je jednotlivým knihám přičítáno na základě více faktorů, ne pouze dle hlasu, ale například také podle výše hodnocení, které daný uživatel knize udělil.¹⁹² Tvůrci a správci Goodreads také vydávají informační články týkající se různých žánrů a kategorií knih. V případě Young Adult literatury je nejnovějším článkem půlroční shrnutí roku 2023 představující nejpoblárnější knihy z Young Adult kategorie vydané v lednu až červnu 2023. Knihy jsou určeny na základě hodnocení jednotlivých knih čtenáři i počtu uložení do seznamu přečteno a chci si přečíst. Nalezneme zde například nové knihy již zmiňovaných autorek Holly Blackové a Cassandry Clareové.¹⁹³ Co se týče rozšířené a popularity Young Adult knih, lze také nahlížet na jednotlivé knihy zvlášť. Z knih, které jsou v této práci zmiňovány frekventovaně se jedná například o Hunger games. Této knize bylo na platformě uděleno celkem přes 8 milionů hodnocení, 199 tisíc uživatelů napsalo recenzi. Knihu si mezi ty, které si chtějí přečíst, uložilo téměř 1 a půl milionu uživatelů a obecně si ji uložilo – pod jakoukoli záložku – přes 10 milionů uživatelů.¹⁹⁴

Vzhledem k masivnosti v počtu uživatelů využívajících knižní sociální síť Goodreads ji lze považovat za jeden z relevantních zdrojů poukazujících na popularitu, a zejména její nárůst, Young Adult literatury.

Dalším zajímavým zdrojem nárůstu popularity jsou také klasické sociální sítě, v rámci kterých se ale mohou sdružovat různé zájmové skupiny, mezi které patří i čtenáři Young Adult literatury. V současné době mezi hlavní věkovou skupinou, na kterou je Young Adult literatura cílena, nalezneme jako populární zejména TikTok. V rámci této platformy, která funguje na principu krátkých videí a kvalitního rychle odpovídajícího algoritmu představujícího uživatelům obsah dle jejich preferencí a

¹⁹² Best Young Adult Books list. *Goodreads* [online]. 2008, 2008 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/list/show/43.Best_Young_Adult_Books.

¹⁹³ The Most Popular Young Adult Books of the Year (So Far). *Goodreads* [online]. 2023, 15. června 2023 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/blog/show/2611-the-most-popular-young-adult-books-of-the-year-so-far?ref=genres-show>.

¹⁹⁴ Stats for *Aréna smrti*. *Goodreads* [online]. 2023 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/stats?id=8284932#>.

oblíbených videí, se vyčlenil trend zvaný BookTok. Ten funguje v rámci zmíněné aplikace TikTok, ale sdružují se pod ním čtenáři rozličných žánrů. Hashtag BookTok vznikl spojením anglického slova book, tedy kniha, a druhé části názvu samotné aplikace. Také tvůrci a správci TikToku pochopily oblíbenost knih a sdílení čtenářství na sociálních sítích a po vyhledání #BookTok nalezneme stránku čítající nespočet videí s knižní tematikou, která již byla opatřena i v českém prostředí popisem odpovídajícím naší literatuře. Konkrétně se zde dočteme: „*Kundera, Páral, Němcová, Čapek, Mornštajnová. Co Čech, to spisovatel. Nebo čtenář. Vítej na #booktok a poděl se s námi o to, co právě čteš!*“¹⁹⁵ Popisek vybízí uživatele k tomu, aby sdíleli, jakou knihu v současné chvíli čtou a s přihlédnutím k faktu, že aplikace je nejvíce užívaná věkovou skupinou spadající mezi čtenáře Young Adult literatury¹⁹⁶, jedná se o poměrně zajímavý faktor. Samotný hashtag BookTok má v současnosti téměř 200 bilionů shlédnutí.¹⁹⁷ Nahlédneme-li stejným způsobem například na hashtag youngadultbooks, těší se též vysoké popularitě s téměř 150 miliony zobrazení.¹⁹⁸ Na sociální síti TikTok se objevuje také zkrácená verze hashtagu, tedy yabooks, která má v současné chvíli 2,3 bilionu uživatelských zobrazení.¹⁹⁹

3.2 Statistiky

Nárůst popularity fenoménu Young Adult literatury dokládají také mnohé statistiky knižního trhu. Nárůst prodeje, lze tedy předpokládat že i popularity, dokládá například graf společnosti The NPD Group, která se zabývá průzkumem dat a informací o trhu. Na základě průzkumu prodeje Young Adult knih za posledních deset let můžeme vidět nárůst v prodeji. Patrný je zejména rozdíl mezi 2019 a 2021, kdy prodeje Young Adult knih narostli o 50 %. The NPD Group v rámci grafu přidává poznámku, že v roce 2021 se na nárůstu prodeje v tomto odvětví podílí zejména #BookTok ze sociální sítě TikTok, jak bylo zmiňováno výše v kapitole 3.1.1 *Sociální síť*. V roce 2022 prodeje

¹⁹⁵ #BookTok. *TikTok* [online]. 2023 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/booktok>.

¹⁹⁶ 21 Essential TikTok Statistics You Need to Know in 2023. *The Social Shepherd* [online]. The Social Shepherd, 2023, květen 2023 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://thesocialshepherd.com/blog/tiktok-statistics>.

¹⁹⁷ #BookTok. *TikTok* [online]. 2023 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/booktok>.

¹⁹⁸ #youngadultbooks [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/youngadultbooks>.

¹⁹⁹ #yabooks [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/yabooks>.

opět vzrostly, ačkoli oproti předchozímu razantnímu navýšení se jedná o nepatrnější množství.²⁰⁰

Words Rated dále uvádí, že Young Adult knihy jsou nejrychleji rostoucí kategorií za uplynulých 5 let, co se prodeje týče a odkazují se na stejný nárůst, o kterém hovoří statistiky The NPD Group výše. Podle Words Rated má segment Young Adult knih spolu s dětskými knihami k lednu 2023 celosvětově hodnotu 11,3 bilionů dolarů. V přepočtu se jedná zhruba o 252,7 bilionů českých korun.²⁰¹ Zároveň se předpokládá nárůst do roku 2026 na zhruba 13 bilionů dolarů, v přepočtu tedy 290,7 bilionů korun českých.²⁰² Pro porovnání lze uvést, že v roce 2021 dosáhl celkově světový trh knih hodnoty 138,2 bilionu dolarů.²⁰³ Po přepočtení můžeme tedy říct, že se jedná o 8 % z celého knižního trhu, je ale potřeba brát v potaz, že uvedené statistiky zahrnují také dětskou literaturu.

V rámci statistik můžeme nahlédnout také prodeje jednotlivých knih. Mezi celosvětově nejprodávanější knihy se jednoznačně řadí knihy ze série *Harry Potter*. Nejprodávanější z nich je první díl s názvem *Harry Potter a kámen mudrců* s uváděným počtem 120 milionů celosvětově prodaných výtisků. Zbývající díly se pak nejčastěji pohybují okolo 65 milionů výtisků.²⁰⁴ Knižní série *Hunger games* celkově prodala celosvětově více než 100 milionů výtisků.²⁰⁵

Jak je zřejmé z výše uvedených údajů čerpaných ze statistik prodeje v rámci knižního trhu, nárůst prodeje a umístění některých Young Adult knih na žebříčcích

²⁰⁰ *Young Adult Fiction Books Maintain Sales Momentum in 2022, NPD Says* [online]. 2022 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.npd.com/news/press-releases/2022/young-adult-fiction-books-maintain-sales-momentum-in-2022-npd-says/>.

²⁰¹ *Young Adult Book Sales Statistics* [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://wordsrated.com/young-adult-book-sales/>.

²⁰² *Children and Young Adult Books Global Market Report 2022* [online]. 2022 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.globenewswire.com/news-release/2022/03/08/2398662/0/en/Children-and-Young-Adult-Books-Global-Market-Report-2022.html>.

²⁰³ *Global Books Market Report 2023: Opportunities and Strategies* [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://medium.com/@ImpactAnalytix/global-books-market-report-2023-opportunities-and-strategies-a9f7d4a82ef7>.

²⁰⁴ *Harry Potter books stats and facts* [online]. 2021 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://wordsrated.com/harry-potter-stats/>.

²⁰⁵ *The Hunger Games (Novel Series) Statistics* [online]. 2021 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://wordsrated.com/the-hunger-games-statistics/>

celkově nejprodávanějších knih také jasně poukazuje na postupný vzestup tohoto literárního fenoménu.

3.3 Analýza knihy

Na základě výše nastíněné teorie týkající se Young Adult knih a zejména v praxi fungujících skutečností přispívajících k popularitě Young Adult literatury bude níže jako příklad analyzována kniha *Dvůr trnů a růží* autory S. J. Maas, která byla poprvé vydán roku 2015 a jedná se o fantasy Young Adult literaturu. Je nutné podotknout, že tato analýza se týká pouze knihy *Dvůr trnů a růží*, tedy pouze prvního dílu série a nikoli série jako celku.

3.3.1 Dvůr trnů a růží – Sarah J. Maas

Knihy *Dvůr trnů a růží* spadá do kategorie fantasy Young Adult literatury, jak je popsáno výše v kapitole 2.4 *Tematika v Young Adult literatuře*. V knize nalezneme projev nadpřirozena a magie a celý děj se odehrává ve smyšleném světě zvaném Prythian. Jako inspiraci pro tuto knihu můžeme shledat pohádku *Kráska a zvíře*. V knize *Dvůr trnů a růží* nalezneme obdobný vývoj příběhu, kdy je mladá Feyre odvedena ze země lidí do země víl, Prythianu, Tamlinem, který se proměňuje ve vlka. Odchází dobrovolně, aby zachránila svou rodinu, ačkoli je vlastně vedena do zajetí. Jak příběh postupuje, Feyre se do Tamlina postupně zamiluje. V knize se setkáváme se magií, nadpřirozenými bytostmi – víly – i archetypálními prvky.

Co se týče archetypálních prvků, můžeme zde z větší části sledovat například cestu hrdiny, jak ji popisuje Joseph Campbell v knize *Tisíc tváří hrdiny*²⁰⁶ a zejména Christopher Vogler v knize *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*²⁰⁷. Uvedme si jako doklad obsazení archetypální cesty hrdiny v této knize několik

²⁰⁶ CAMPBELL, Joseph. *Tisíc tváří hrdiny: archetyp hrdiny v proměnách věků*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-354-4.

²⁰⁷ VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998. ISBN 0-941188-70-1.

konkrétních příkladů. Nejprve se setkáváme s „obyčejným světem“²⁰⁸, tedy světem hlavní hrdinky, který je jí známý: „*Udušaný sníh pokrývající cestu do vsi byl potřísněný hnědými a černými skvrnami po projíždějících povozech a koních. [...] Kamenné domy ve vsi byly obyčejné a nevýrazné a bezútěšná zima jim dodávala na pomurosti. Dnes se však konal trh, což znamenalo, že na nevelké návsi bude plno obchodníků, kteří se nedali zastrašit ranním chladem. O ulici dál se vznášela vůně teplého jídla a koření, která ve mně vyvolávala dávné vzpomínky a sváděla mě.*“²⁰⁹ Dalším z prvků cesty hrdiny je volání dobrodružství²¹⁰, kdy pro Feyre do lidského světa přichází Tamlin a staví ji před ultimátum kvůli zabití víly: „*Cena, kterou musíte zaplatit, je stanovena Úmluvou mezi našimi říšemi.*“²¹¹ Následuje překročení prvního prahu²¹², kdy Feyre přistoupí na podmínky a opouští zem lidí a je odvedena Tamlinem do Prythianu: „*Dva dny – dva dny trvala cesta z naší chalupy ke zdi, kde bylo možné překročit jižní hranici Prythianu.*“²¹³ Dále lze najít i setkání s rádcem²¹⁴, za jednoho z nich by bylo možné považovat Alis, služebná Feyry v Prythianu: „*Alis se potichu zasmála. „Jestli jsi moudrá, budeš držet jazyk za zuby a uši budeš mít nastražené. To ti tu poslouží víc než prostořeká pusa. Vezmi rozum do hrsti – dokonce i vlastní smysly se tě tady budou snažit oklamat.*“²¹⁵ Postupem času Feyre prochází testy a začíná si sama dělat obrázek o tom, kdo je jejím spojencem a kdo nepřitelem.²¹⁶ Dále v knize nalézáme přiblížení se k nejhlubší jeskyni, které následuje poté, co si hlavní hrdina navykne na nový svět a postupně přistupuje do srdce tohoto světa, které skrývá další testy a nástrahy a obvykle

²⁰⁸ VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998, s. 81. ISBN 0-941188-70-1.

²⁰⁹ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CoBoo, 2021, s. 29. ISBN 978-80-7661-290-7.

²¹⁰ VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998, s. 99. ISBN 0-941188-70-1.

²¹¹ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CoBoo, 2021, s. 43. ISBN 978-80-7661-290-7.

²¹² VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998, s. 127. ISBN 0-941188-70-1.

²¹³ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CoBoo, 2021, s. 54. ISBN 978-80-7661-290-7.

²¹⁴ VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998, s. 117. ISBN 0-941188-70-1.

²¹⁵ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CoBoo, 2021, s. 65. ISBN 978-80-7661-290-7.

²¹⁶ VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998, s. 135. ISBN 0-941188-70-1.

obsahuje největší divy či hrůzy.²¹⁷ V případě této knihy se jedná o okamžik, kdy se Feyre dozvídá o kletbě seslané Amaranthou (hlavní zápornou postavou), která sužuje Prythian a jeho obyvatele a která zajala Tamlina, do kterého se Feyra zamilovala. Vydává se tedy pod Horu, aby ho zachránila, ačkoli se jedná o téměř jistou smrt: „*Přišla jsem si pro muže, kterého miluji,‘ řekla jsem tiše. Třeba bylo kletbu stále možné zlomit. Znovu jsem se na Tamlina podívala a pohled do jeho smaragdových očí byl jako balzám. ‚Tak?’ prohodila Amarantha a naklonila se dopředu. ‚Přišla jsem si pro Tamlina, vladaře Jarního dvora.*“²¹⁸ Následuje zkouška, smrt a znovuzrození.²¹⁹ Feyre je zkoušena pod horou, musí projít třemi testy nebo vyřešit hádanku, aby Tamlina i ostatní zachránila. Při první zkoušce unikne za pomoci loveckých dovedností obřimu červovi. Při druhé zkoušce rozluští puzzle a vybere správnou páku, aby spolu s přítelem unikla rozmačkání. Třetí zkouška je nejtěžší, jejím úkolem je probodnout dřevěným kulem srdce třem vílám. S myšlenkou na to, že se jedná o život tří proti životům tisíců zabije první dvě víly, třetí vílou je ale Tamlin. Ultimátní zkouškou je víra v to, že rozluštila celou část kletby, která mimo jiné říká, že Tamlinovo srdce je z kamene, a probodne tedy i jeho, aniž by ho zabila. Amarantha ale odmítá i přes její výhru kletbu prolomit a ve vzteku Feyre téměř zabije. Ta si v poslední chvíli uvědomí také řešení hádanky, kterou jí Amarantha uložila a těsně před smrtí vysloví její řešení a s její smrtí se kletba prolomuje. Amarantha je poražena a vládci jednotlivých vílích dvorů pomocí svých sil vzkřísí Feyre k životu a spolu s tím se z ní stává vznešená víla.²²⁰

Nyní se zaměříme primárně na specifické prvky Young Adult literatury a tedy i na to, zda je do ní možné tuto knihu skutečně řadit. Jako výchozí body budeme využívat vytyčené charakteristiky z kapitoly 2.3 *Specifikace Young Adult literatury*. Jako první se zaměříme na skupinu čtenářů, které je kniha primárně určena. Tuto informaci se můžeme dozvědět z několika zdrojů. V České republice byla kniha vydána

²¹⁷ VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998, s. 145. ISBN 0-941188-70-1.

²¹⁸ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CoBoo, 2021, s. 308. ISBN 978-80-7661-290-7.

²¹⁹ VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998, s. 159. ISBN 0-941188-70-1.

²²⁰ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CoBoo, 2021. ISBN 978-80-7661-290-7.

nakladatelstvím CooBoo, které – jak je již zmíněno v kapitole 2.5 *Česká Young Adult literatura* – se zaměřuje primárně na Young Adult literaturu a na svých webových stránkách uvádí, že spodní věkovou hranicí pro čtení knihy *Dvůr trnů a růží* je 12 let.²²¹ Tento věk zároveň koresponduje s nejčastěji udávanou spodní hranicí pro Young Adult literaturu, viz kapitola 2.3 *Specifikace Young Adult literatury*. Dále můžeme nahlédnout také na zmiňovanou sociální síť Goodreads, kde jako jeden ze štítků označující knihu *Dvůr trnů a růží* nalezneme Young Adult.²²²

Dalšími prvky, které kniha splňuje, jsou například věk protagonisty odpovídající věkové skupině Young Adult čtenářů, kdy hlavní hrdince je v tomto případě 19 let. Zároveň je kniha vyprávěna v ich formě z jejího úhlu pohledu. Dále je hrdinka zbavena vlivu rodičů – matka zemřela, otec je ve světě lidí – a není jím tedy omezena a může jednat dle svého usouzení. Kniha splňuje také zmiňované rychlé tempo, kdy první díl a všechny jeho události se stanou pouze v rozptylu cca 8-9 měsíců.²²³ Zároveň v sobě ukrývá poměrně široký rozptyl žánrů, odpoutáme-li se od nejpatrnějšího fantasy, nalezneme zde například prvky romantiky i hororu.

Dalším aspektem, ke kterému je třeba přihlížet při zařazování knihy, je také věková hranice. Zde byla v kapitole 2.3.2 *Hranice Young Adult literatury* nastíněna primárně dvě kritéria. Prvním z nich je ustálenost či zpochybňování morálního světa. Ačkoli se na první pohled může zdát, že *Dvůr trnů a růží* je pouze klasickou ukázkou boje dobra se zlem, není tomu tak. Feyre se v průběhu knihy staví proti svým přesvědčením, zhodnocuje je a mění, jak se dozvídá nové informace a sama na vlastní kůži poznává, kdo víly doopravdy jsou. Mimo jiné hledá také samu sebe a své „místo“ ve světě a postupně zjišťuje, že je úplně jinde, než by kdy předpokládala. Svět víl v této knize není po morální stránce pouze černobílý. Dalším aspektem dle kterého je možné vytyčit věkovou hranici je zmiňovaný obsah sexu v literárním díle. Co se týče *Dvora trnů a růží*, obsahuje celkem dvě scény erotičtějšího rázu (v kapitole 27²²⁴ a 42²²⁵),

²²¹ Dvůr trnů a růží. *CooBoo* [online]. [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/tituly/77160922/dvur-trnu-a-ruzi/#series>.

²²² Dvůr trnů a růží. *GoodReads* [online]. [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/book/show/30419229-dv-r-trn-a-r?ref=nav_sb_ss_3_12.

²²³ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: CooBoo, 2021. ISBN 978-80-7661-290-7.

²²⁴ Tamtéž, s. 255-257.

²²⁵ Tamtéž, s. 390-391.

nicméně ani v jedné z nich se nevyskytují žádné konkrétní detaily. Což nás může vést k tomu, že kniha je stále vhodná k zařazení do Young Adult kategorie, ačkoli by pravděpodobně – na rozdíl od zařazení na webových stránkách nakladatelství Coobook – bylo záhodno spodní věkovou hranici pro čtenáře této knihy posunout na cca 15 let. Je nutné podotknout, že tato analýza se týká pouze knihy *Dvůr trnů a růží*,

Co se týče tematiky zahrnuté v knize (viz 2.4 *Tematika v Young Adult literatuře*), můžeme zde výrazně zaznamenat vyrovnávání se s náročnými situacemi nebo traumaty, kam lze zařadit vyrovnávání Feyřiny rodiny se smrtí matky a změnou jejich postavení, kdy se ocitají na pokraji hladomoru. Jako další je možné zmínit vyrovnávání se v kombinaci se zločinem a násilím, přičemž se Feyre vyrovnává se zabitím dvou nevinných víl jako výměny za záchranu celé země. V neposlední řadě kniha obsahuje i běžné záležitosti, se kterými se tato věková kategorie může setkat. Patří sem první lásky a vztahy, zpochybňování vlastní krásy a vzhledu, nová přátelství, přijímání dospělých rozhodnutí.²²⁶

Na základě nastíněných a potvrzených kritérií lze tedy soudit, že kniha *Dvůr trnů a růží* autorky Sarah J. Maas skutečně patří mezi Young Adult literaturu. Nyní je tedy možné nahlédnout také na zbývající aspekty poukazující na popularitu této Young Adult knihy ale také k ní přispívající. Zde opět základ poskytne část diplomové práce, tentokrát primárně kapitola 3.1 *Aspekty přispívající k rozšiřování a popularitě Young Adult literatury*.

Jako první nahlédneme na zmiňované sociální sítě, konkrétně TikTok. Vzhledem k převaze anglicky mluvících uživatelů TikToku je vyhledávání prováděno podle anglického názvu knihy, tedy *A Court of Thorns and Roses*. Hashtag *acourtofthornsandroes* má celkem přes 840 milionu shlédnutí.²²⁷ Zajímavější data nalezneme ale při využití zkratky názvu knihy – *acotar*. Hashtag *acotar* má na sociální síti celkem 7,7 bilionu shlédnutí.²²⁸ Vzhledem k vysoké popularitě tohoto tématu nalezneme přímo na sociální síti TikTok také zpracování statistik týkajících se přesně

²²⁶ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: Coobook, 2021. ISBN 978-80-7661-290-7.

²²⁷ #acourtofthornsandroes. *TikTok* [online]. 2023 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/acourtofthornsandroes>.

²²⁸ #acotar. *TikTok* [online]. 2023 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/acotar>.

tohoto hashtagu. Statistiky uvádí, že v celosvětovém měřítku je hashtagem *acotar* označeno kolem 1 milionu videí, z toho 9 tisíc vzniklo v posledních 7 dnech (od 20. 11. do 26. 11. 2023). Z celkového počtu 7,7 bilionu shlédnutí se 68 tisíc shlédnutí uskutečnilo také v posledních 7 dnech. Na základě grafu zájmu o dané téma, tedy o knihu *Dvůr trnů a růží*, můžeme také zjistit, že za poslední tři roky byl o #acotar nejvyšší zájem v červenci a srpnu roku 2023. Statistiky nabízí pohled také na věkové rozložení sledovatelů tohoto trendu v rámci sociální sítě, která dále utvrzuje zařazení knihy mezi Young Adult literaturu, protože v uplynulých třech letech tvoří 67 % sledovatelů videí na téma *Dvůr trnů a růží* diváci ve věku 18-24 let.²²⁹

Co se týče sociální sítě GoodReads, knihu *Dvůr trnů a růží* ohodnotilo (počtem hvězd) 1,9 milionu uživatelů, z čehož 153 tisíc napsalo recenzi. Na tzv. políčkách ji má umístěnou celkem 3,7 milionu uživatelů. Jedná se o celosvětovou platformu, kdy statistiky zahrnují veškerá vydání, včetně cizojazyčných, této knihy. Ačkoli se primárně zajímáme o celosvětové měřítko, lze pro porovnání nahlédnout také na statistiky čistě českého vydání, které ukazují, že knihu zhodnotilo 1,7 tisíce uživatelů a 2,5 tisíce si ji přidalo na tzv. políčku.²³⁰ Pro české poměry lze knihu vyhledat také na čistě české stránce Databáze knihy, kde zjistíme, že knihu ohodnotilo 4 tisíce uživatelů a celkem 5,5 tisíce uživatelů ji eviduje jako přečtenou.²³¹ Vzhledem k tomu, že na zmíněných platformách jistě není registrovaný každý čtenář, nelze tyto statistiky brát jako finální. Poskytují ale minimálně zajímavý vhled do této komunity a nastiňují alespoň nějakou představu o celkových počtech přečtení. Za zmínku jistě stojí také to, že celosvětově bylo k roku 2021 prodáno kolem 13 milionů kopií a kniha byla přeložena nejméně do 37 jazyků.²³²

V neposlední řadě zbývá rozšíření popularity Young Adult knih, uvedené na příkladu knihy *Dvůr trnů a růží*, mimo čistě knižní sféru. První je možné zmínit filmové

²²⁹ #acotar Trending Hashtag on TikTok, see #acotar analytics. *TikTok: Creative Center* [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://ads.tiktok.com/business/creativecenter/hashtag/acotar/pc/en?countryCode=US&period=7>.

²³⁰ *Dvůr trnů a růží* – statistika. *GoodReads* [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/stats?id=30419229>.

²³¹ *Dvůr trnů a růží*. *Databáze knih* [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/dvur-trnu-a-ruzi-na-dvore-z-trnov-a-ruzi-dvur-trnu-a-ruzi-286248>.

²³² Maas' Court of Thorns and Roses series in development with Hulu. HACKETT, Tamsin. *The Bookseller* [online]. 2021 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.thebookseller.com/rights/maass-court-thorns-and-roses-series-development-hulu-1250919>.

a seriálové adaptace, které se knihy dotkly zatím pouze nepřímo. V roce 2021 autorka ohlásila na svých facebookových stránkách, že *Dvůr trnů a růží* bude zpracován do televizní podoby. Od té doby nicméně nedošlo k výraznému posunu a kniha ještě adaptována nebyla.²³³ Práva na její zpracování do podoby televizního seriálu vlastní v současné chvíli Hulu.²³⁴ Co se týče knižních akcí, je výše byl zmíněn například HumbookFest. Mezi konkrétnější lze zařadit například akce Carly Vidal-Wallace založené právě na základě knih S. J. Maas. V příštích dvou letech se uskuteční mimo jiné Maškarní bál Pod Horou nebo Bál Velarisského Hvězdopádu, který odkazuje již ke druhému dílu knižní série.²³⁵ Co se týče nenižního sortimentu, nalezneme k prodeji nepřehledné množství od oblečení přes záložky, přívěšky, šperky až po hrníčky nebo plakáty.²³⁶ Svou pozici si toto zboží hledá i na českém trhu, mezi české výrobky patří například knižní svíčky Abyss candle, kde najdeme celou kategorii svíček věnovaných *Dvoru trnů a růží*²³⁷. Pro české příznivce *Dvoru trnů a růží* lze zapátrat také na e-shopu SheIn nebo Aliexpress, které doručují bez problémů také do České republiky a můžeme na nich zboží s danou tematikou nakoupit.

Jak je zřejmé z výše nastíněných informací, Young Adult knihy, v tomto případě konkrétně *Dvůr trnů a růží*, se do života čtenářů již propisují více než pouze skrze psaný text a Young Adult literatuře na popularitě přidávají zejména rozšířené možnosti propojení se s příběhem. Fanoušci těchto knih mají možnost sdružovat se na sociálních sítích, sdílet své názory i výtvořky spojené s danou knihou, účastnit se tematických společenských akcí nebo dávat na odiv své fanouškovství neknižními předměty.

²³³ Acotar is being developed for TV!. *The World of Sarah J. Maas* [online]. 2021 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/theworldofsarahjmaas/photos/a.243297459112797/3591879330921243/>

²³⁴ A Court Of Thorns And Roses: Everything We Know. *Screen Rant* [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://screenrant.com/a-court-of-thorns-and-roses-updates/>.

²³⁵ EVENTS. *Celestial Festival* [online]. 2023 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.celestialfestival.com.au/events-1>.

²³⁶ Results for "a court of thorns and roses merchandise." *Amazon* [online]. [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.amazon.com/court-thorns-roses-merchandise/s?k=a+court+of+thorns+and+roses+merchandise>.

²³⁷ Dvůr trnů a růží. *Abyss candle* [online]. [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.abysscandle.cz/dvor-trnu-a-ruzi/>.

4 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo nastínění teoretického základu Young Adult literatury a praktických skutečností přispívajících k rozšiřování tohoto fenoménu.

Práce byla rozdělena do dvou částí, přičemž první se věnovala teoretickému zpracování Young Adult literatury. Na základě existující odborné literatury jsme se pokusili nastínit historický vývoj Young Adult literatury a zejména definovat její specifické prvky, věkovou hranici nebo obsaženou tematiku. Tato práce si v teoretické části kladla za cíl primárně předložit ucelený soubor informací popisující z teoretického hlediska specifikaci Young Adult literatury a jejího vývoje včetně uvedených příkladů konkrétních literárních děl, což bylo provedeno.

Druhá polovina diplomové práce se věnovala praktičtějšímu rozboru popularity Young Adult literatury a předložení okolností doprovázejících tento fenomén primárně v posledních letech. V praktické části byly nastíněny současné vývojové trendy týkající se Young Adult literatury, primárně se jedná například o knižní veletrhy a obdobné akce, filmové a seriálové adaptace a další. Hlavní složkou bylo pak představení role, kterou hrají sociální sítě v souvislosti s Young Adult literaturou a jejími čtenáři, zejména sběr dat z dostupných zdrojů vybraných sociálních sítí poukazující k popularitě tohoto fenoménu. Mezi tyto sociální sítě patří platforma GoodReads a TikTok. Jako poslední se druhá část diplomové práce věnovala analýze knihy *Dvůr trnů a růží* spisovatelky Sarah J. Maas na základě získaných teoretických informací popisujících specifika i tematiku Young Adult literatury, ale také v rámci současných vývojových trendů týkajících se Young Adult literatury.

Získané informace je možné aplikovat v širším měřítku. Je zřejmé, že Young Adult literatura prošla dlouhým vývojem, který se v posledních letech rozšířil i mimo čistě knižní sféru. Což přispívá k její popularitě a zároveň to na její popularitu poukazuje. Právě díky různým knižním akcím, filmovým a jiným adaptacím, výrobkům s knižní tematikou nebo možností vyžití na sociálních sítích mohou být k Young Adult literatuře přiváděni lidé, kteří se běžně četbě příliš nevěnují. Naopak z druhé strany je pak možné soudit, že popularita Young Adult literatury vzkvétá právě díky těmto rozšířeným možnostem, kdy čtenář pouze nedočetl knihu a nezavřel ji, ale má možnost se příběhu dál věnovat v různých formách a variantách. Je tedy možné říci, že hodnota

knihy se pro čtenáře nevyčerpává příliš rychle – pouhým přečtením –, ale nabývá nových možností a neokoukaných možností.

Young Adult literatura ještě není odbornou literaturou zcela prozkoumána a naprosto přesně definována, nabízí se tedy poměrně široké pole působnosti pro práci s ní. Přínos práce a obecně téma Young Adult literatury je zajímavým zejména proto, že se jedná o čtenářsky atraktivní kategorii, jak samotná práce nastiňuje, a může být uchopena z různých úhlů pohledu. Pro budoucí využití se nabízí například zkoumání možnosti přínosu práce s Young Adult literaturou na základních a středních školách, kde si pomalu ale jistě buduje své místo. Nabízí se také možnost zpracování fenoménu Young Adult literatury nikoli z pohledu faktorů k popularitě přispívajících, ale z pohledu samotných čtenářů a toho, co je pro na Young Adult literatuře atraktivní pro ně.

Závěrem diplomové práce je možné říci, že Young Adult literatura je novým ne zcela prozkoumaným literárním polem, které ale nabízí mnoho možností využití a zahrnuje v sobě mnohé možnosti pro odborníky i čtenáře svým širokým záběrem, tematikou i pokrytím různých žánrů.

5 Zdroje

5.1 Primární literatura užitá

MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. 2. vydání. Přeložil Ivana SVOBODOVÁ. V Praze: Coobook, 2021. ISBN 978-80-7661-290-7.

5.2 Primární literatura zmíněná

ADDAIR, Theo, Alžběta BÍLKOVÁ, Sam XABYSSUS, et al. *Všechny barvy duhy*. Praha: Euromedia Group, 2021. Yoli. ISBN 978-80-242-7794-3.

ADDAIR, Theo. *Koláčky a spiklenci*. Praha: Euromedia Group, 2019. Yoli. ISBN 978-80-7617-328-6.

ADDAIR, Theo. *Muffin a čaj*. Praha: Euromedia, 2018. Yoli. ISBN 978-80-7549-675-1.

ALBERTALLI, Becky. *Já, Simon*. Vydání třetí. Přeložil Anna VRBOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2023. Yoli. ISBN 978-80-242-8687-7.

ALCOTT, Louisa May. *Malé ženy*. Vydání třetí. Přeložil Jana KUNOVÁ. Praha: Ikar, 2020. ISBN 978-80-249-4112-7.

ALGER, Hoartio Jr. *Ragged Dick; or, Street Life in New York with the Boot Blacks*. Spojené státy americké: A. K. Loring, 1868.

ANDERSON, Laurie Halse. *Mluv*. Vydání druhé. Přeložil Viola SOMOGYI. Praha: Euromedia Group, 2018. ISBN 978-80-7549-950-9.

ASHER, Jay. *Třináctkrát proto*. 2. vydání. Přeložil Lumír MIKULKA. V Praze: Coobook, 2017. ISBN 978-80-7544-419-6.

BEČAN, Martin. *Hvězdopravec*. Ilustroval Lenka ŠIMEČKOVÁ. V Praze: Fragment, 2021. ISBN 978-80-253-5039-3.

BLACK, Holly. *Krutý princ* [knižní série]. Praha: Coobook (ČR), 2018-2020, 3 díly.

BLAKE, Kendare. *Anna krví oděná*. Praha: Baronet, 2013. ISBN 978-80-7384-646-6.

BRASHARES, Ann. *Sesterstvo putovních kalhot*. Praha: Egmont ČR, 2003. ISBN 80-7186-853-1.

- CLARE, Cassandra. *Nástroje smrti* [knižní série]. Praha: Knížní klub, 2013–2015, 6 dílů.
- CLARE, Cassandra. *Temné lsti* [knižní série]. Praha: #booklab, 2017–2019, 3 díly
- COLLINS, Suzanne. *Hunger games* [knižní série]. Praha: Fragment (ČR), 2010–2011, 3 díly.
- CORMIER, Robert. *The Chocolate War*. Pantheon Books, 1974. ISBN 0-394-82805-4.
- DALY, Maureen. *Seventeenth Summer*. Dodd Mead, Simon & Schuster, 1942.
- DEFOE, Daniel. *Robinson Crusoe*. Přeložil Martin POKORNÝ. Praha: Odeon, 2022. Knihovna klasiků (Odeon). ISBN 978-80-207-2084-9.
- DELLAIRA, Ava. *Dopisy na konec světa*. Přeložil Nela KNAPOVÁ. Praha: Euromedia, 2015. Yoli. ISBN 978-80-7549-012-4.
- GREEN, John. *Hvězdy nám nepřály*. Vydání čtvrté. Přeložil Veronika VOLHEJNOVÁ. Praha: Knížní klub, 2017. Yoli. ISBN 978-80-7549-510-5.
- HAMILTON, Bethany. *Soul Surfer*. MTV Books, 2006. ISBN 978-1416503460.
- HAN, Jenny. *Všem klukům, které jsem milovala* [knižní série]. Praha: Coobook (ČR), 2015–2017, 3 díly.
- HINTON, Susan E. *The Outsiders*. New York: Viking Press, 1967. ISBN 0-670-53257-6.
- HOTOVÝ, Richard, Kateřina ŠARDICKÁ, Magdalena MINTOVÁ, et al. *Historiky ze tmy*. Ilustroval Tereza BASAŘOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2022. Yoli. ISBN 978-80-242-8524-5.
- JOYCE, James. *Portrét umělce v jinošských letech*. Vyd. 5., V tomto překladu 4. Přeložil Aloys SKOUMAL. Praha: Argo, 2012. ISBN 978-80-257-0299-4.
- KEENE, Carolyn. *Nancy Drew Mystery Stories* [knižní série]. Stratemeyer's Literary Syndicate.
- KENNEDY, Elle. *Off-Campus* [knižní série]. Praha: Baronet (ČR), 2016–2022, 5 dílů.
- KEPLINGER, Kody. *Otka: ošklivá tlustá kamarádka*. Přeložil Martina WILLIAMS BUCHLOVÁ. V Praze: Coobook, 2015. ISBN 978-80-7544-002-0.

- KIDD, Sue Monk. *Tajný život včel: [román pro ženy i jejich dcery]*. Praha: Talpress, 2005. ISBN 80-7197-270-3.
- LEE, Harper. *Jako zabít ptáčka*. V Mladé frontě druhé vydání. Přeložil Marcela MAŠKOVÁ, přeložil Igor HÁJEK. Praha: Mladá fronta, 2018. ISBN 978-80-204-5019-7.
- LYNN, J. *Počkám na tebe* [knižní série]. Praha: Baronet (ČR), 2014-2017, 7 dílů.
- MEYER, Stephenie. *Stmívání* [knižní série]. Praha: Egmont (ČR), 2005–2009, 4 díly.
- MEYER, Stephenie. *Sága Stmívání: oficiální ilustrovaný průvodce*. Ilustroval Rebecca BRADLEY. V Praze: Egmont, 2011. ISBN 978-80-252-1822-8.
- MONTGOMERY, Lucy Maud. *Anna ze Zeleného domu*. 2. vydání (v této podobě). Ilustroval Ivona KNECHTLOVÁ, přeložil Milena POLÁČKOVÁ. V Praze: Albatros, 2022. ISBN 978-80-00-06713-1.
- MURPHY, Julie. *Knedlíček*. Přeložil Blanka HROMKOVÁ. Praha: Dobrovský, 2016. Knihy Omega. ISBN 978-80-7390-455-5.
- MUSILOVÁ, Anna. *Černooká*. Praha: Euromedia, 2018. Yoli. ISBN 978-80-7549-777-2.
- MUSILOVÁ, Anna. *Tamařino souhvězdí*. Praha: Euromedia Group, 2019. Yoli. ISBN 978-80-7617-976-9.
- NOFREEUSERNAMES. *Jsmo nevyhnutelní*. V Praze: Cooboo, 2023. ISBN 978-80-7661-726-1.
- NOFREEUSERNAMES. *Letní noci*. V Praze: Cooboo, 2022. ISBN 978-80-7661-426-0.
- NOFREEUSERNAMES. *Miluju tě: já vím*. V Praze: Cooboo, 2021. ISBN 978-80-7661-184-9.
- NOFREEUSERNAMES. *Navždycky*. V Praze: Cooboo, 2020. ISBN 978-80-7661-081-1.
- ORTEGA, Lucie. *Světila nad močálem*. V Praze: Fragment, 2021. ISBN 978-80-253-5057-7.

PEROUTKOVÁ, Ivana. *Ágnes ve skleněném městě*. V Praze: Coobook, 2020. ISBN 978-80-7661-082-8.

PEROUTKOVÁ, Ivana. *Francouzská jízda*. Ilustroval Alena Brunhilda BURNELEIT. V Praze: Coobook, 2017. ISBN 978-80-7544-310-6.

PORTER, Eleanor H. *Pollyanna*. Druhé vydání. Praha: Sfinx, Bohumil Janda, 1935. Nové cíle (Sfinx).

PULLMAN, Philip. *Jeho temné esence* [knižní série]. Praha: Argo, 2007, 3 knihy.

ROTH, Veronica. *Divergence* [knižní série]. Praha: Coobook (ČR), 2012-2014, 3 díly.

ROWELL, Rainbow. *Eleanor & Park*. Vydání druhé. Přeložil Jana KUNOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2020. Yoli. ISBN 978-80-242-6842-2.

ROWLING, J. K. *Harry Potter* [knižní série]. Praha: Albatros (ČR), 2000–2008, 7 dílů.

ROWLING, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. 4. vyd., (1. vyd. v této úpravě). Přeložil Vladimír MEDEK. Praha: Albatros, 2002. ISBN 80-00-01104-2.

SALINGER, J. D. *Kdo chytá v žitě*. Vydání desáté, v EMG čtvrté. Přeložil Luba PELLAROVÁ, přeložil Rudolf PELLAR. Praha: Odeon, 2021. ISBN 978-80-207-2009-2.

SEBOLD, Alice. *Pevné pouto*. V Praze: XYZ, 2008. ISBN 978-80-7388-319-5.

SPARKS, Beatrice. *Go Ask Alice*. Prentice Hall, 1971. ISBN 0-671-66458-1.

ŠARDICKÁ, Kateřina. *Zmizení Sáry Lindertové*. V Praze: Fragment, 2019. ISBN 978-80-253-4134-6.

ZUSAK, Markus. *Zlodějka knih*. Praha: Argo, 2009. ISBN 978-80-257-0188-1.

5.3 Sekundární literatura

#acotar Trending Hashtag on TikTok, see #acotar analytics. *TikTok: Creative Center* [online]. 2023. Dostupné z: <https://ads.tiktok.com/business/creativecenter/hashtag/acotar/pc/en?countryCode=US&period=7>.

#acotar. *TikTok* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/acotar>.

#acourtofthornsandroses. *TikTok* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/acourtofthornsandroses>.

#BookTok. *TikTok* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/booktok>.

#yabooks [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/yabooks>.

#youngadultbooks [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/tag/youngadultbooks>.

1988 Margaret A. Edwards Award Winner. In: *Young Adult Library Services Association* [online]. Chicago: American Library Association, 2016. Dostupné z: <https://www.ala.org/yalsa/1988-margaret-edwards-award-winner>.

21 Essential TikTok Statistics You Need to Know in 2023. *The Social Shepherd* [online]. The Social Shepherd, 2023, květen 2023. Dostupné z: <https://thesocialshepherd.com/blog/tiktok-statistics>.

25th Annual Critics Choice Awards – List of Film and Series Category Winners. *Critics Choice Association* [online]. 12. 1. 2020. Dostupné z: <https://www.criticschoice.com/2020/01/12/25th-annual-critics-choice-awards-list-of-film-and-series-category-winners/>.

50 YA fiction tropes and cliches we can't get enough of! In: *The YA Shelf* [online]. Dostupné z: <https://www.theyashelf.com/50-ya-fiction-tropes-and-cliches.html>.

A Court Of Thorns And Roses: Everything We Know. *Screen Rant* [online]. 2023. Dostupné z: <https://screenrant.com/a-court-of-thorns-and-roses-updates/>.

Acotar is being developed for TV!. *The World of Sarah J. Maas* [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.facebook.com/theworldofsarahjmaas/photos/a.243297459112797/3591879330921243/>

Albatros Media [online]. Dostupné z: <https://www.albatrosmedia.cz/>.

BECKETT, Sandra L. *Crossover Fiction: Global and Historical Perspectives*. New York: Taylor & Francis, 2009. ISBN 0-203-89313-1.

Best Young Adult Books list. *Goodreads* [online]. 2008. Dostupné z: https://www.goodreads.com/list/show/43.Best_Young_Adult_Books.

BUDE, Tekla. What is a Trope? || Definition and Examples. In: *The Oregon State Guide to English Literary Terms* [online]. Corvallis: Oregon State University, 2023. Dostupné z: <https://liberalarts.oregonstate.edu/wlf/what-trope-definition-and-examples>.

CAMPBELL, Joseph. *Tisíc tváří hrdiny: archetyp hrdiny v proměnách věků*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-354-4.

CART, Michael. From Insider to Outsider: The Evolution of Young Adult Literature. In: *Voices from the Middle*. Urbana: NCTE, 2001, 9(2). ISSN 1074-4762.

CART, Michael. The Value of Young Adult Literature. In: *Young Adult Library Services Association* [online]. Chicago: American Library Association, 2016. Dostupné z: <http://www.ala.org/yalsa/guidelines/whitepapers/yalit>.

CART, Michael. *Young adult literature: from romance to realism*. American Library Association, 2011. ISBN 978-0-8389-1045-0.

COATS, Karen. *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2011. ISBN 978-0-415-96505-7.

DANIELS, Cindy Lou. Literary Theory and Young Adult Literature: The Open Frontier in Critical Studies. *The ALAN Review* [online]. Assembly on Literature for Adolescents of NCTE, 2006, 33(2), 78-82. ISSN 1547-741X. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.21061/alan.v33i2.a.11>.

DEAHL, Rachel. New Adult: Needless Marketing-Speak Or Valued Subgenre? *Publishers Weekly*. [online] 2012. ISSN 0000-0019. Dostupné z: <https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/industry-news/publishing-and-marketing/article/55164-new-adult-needless-marketing-speak-or-valued-subgenre.html>.

Disparities in Suicide. *Centers for Disease Control and Prevention* [online]. 2023, 9. 5. 2023. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/suicide/facts/disparities-in-suicide.html>.

Dvůr trnů a růží – statistika. *GoodReads* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/stats?id=30419229>.

Dvůr trnů a růží. *Abyss candle* [online]. Dostupné z: <https://www.abyscandle.cz/dvur-trnu-a-ruzi/>.

Dvůr trnů a růží. *CooBoo* [online]. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/tituly/77160922/dvur-trnu-a-ruzi/#series>.

Dvůr trnů a růží. *Databáze knih* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/dvur-trnu-a-ruzi-na-dvore-z-trnov-a-ruzi-dvur-trnu-a-ruzi-286248>.

Dvůr trnů a růží. *GoodReads* [online]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/book/show/30419229-dv-r-trn-a-r?ref=nav_sb_ss_3_12.

EVENTS. *Celestial Festival* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.celestialfestival.com.au/events-1>.

FALCONER, Rachel. *The Crossover Novel: Contemporary Children's Fiction and Its Adult Readership*. New York: Routledge, 2009. ISBN 978-0-415-97888-0.

FAQ. In: *Humbook* [online]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookfest/faq/>.

FITZSIMMONS, Rebekah a Casey Alane WILSON. *Beyond the Blockbusters: themes and trends in contemporary young adult fiction*. Jackson: University Press of Mississippi, 2020. ISBN 9781496827135.

Fragment [online]. Dostupné z: <https://www.fragment.cz/>.

Genres and forms for young adult and young fiction. *National Library of New Zealand* [online]. Wellington: National Library of New Zealand. Dostupné z: <https://natlib.govt.nz/schools/reading-engagement/childrens-and-youth-literature/genres-and-forms-for-young-adult-and-young-fiction>.

Global Books Market Report 2023: Opportunities and Strategies [online]. 2023. Dostupné z: <https://medium.com/@ImpactAnalytix/global-books-market-report-2023-opportunities-and-strategies-a9f7d4a82ef7>.

GRAHAM, Sarah. The American Bildungsroman. In: *A History of the Bildungsroman*. Cambridge University Press, 2019. ISBN 978-1-107-13653-3.

Harry Potter books stats and facts [online]. 2021. Dostupné z: <https://wordrated.com/harry-potter-stats/>.

HINTON, Susan. Teen-Agers Are for Real: Teen-Agers. *The New York Times*. 1967.

Historky ze tmy. In: *Yoli* [online]. Dostupné z: <https://www.yoli.cz/kniha/historky-ze-tmy/>.

HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Povídaní o anti/utopiích. *U nás: Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje* [online]. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna Hradec Králové, 2013, 5. 12. 2013, **23**(4), 31-32. ISSN 0862-9366. Dostupné z: https://www.svkhk.cz/SVKHK/u-nas-pdf_archiv/20130421.pdf

HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Povídaní o žánru fantasy. *U nás: Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje* [online]. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna Hradec Králové, 2012, 8. 3. 2012, **22**(1), 28-29. ISSN 0862-9366. Dostupné z: [https://www.svkhk.cz/svkhk/u-nas-pdf_cisla/Rocnik-22-\(2012\)-Cislo-1.pdf](https://www.svkhk.cz/svkhk/u-nas-pdf_cisla/Rocnik-22-(2012)-Cislo-1.pdf)

HumbookTeam. In: *Humbook* [online]. Dostupné z: FAQ. In: *Humbook* [online]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookfest/faq/>.

Children and Young Adult Books Global Market Report 2022 [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.globenewswire.com/news-release/2022/03/08/2398662/0/en/Children-and-Young-Adult-Books-Global-Market-Report-2022.html>.

Ivana Peroutková. In: *Cooboo* [online]. Praha. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/autori/31278/ivana-peroutkova/>.

JENKINS, Christine A. a Michael CART. *Representng the Rainbow in Young Adult Literature: LGBTQ+ Content since 1969*. Rowman & Littlefield, 2018. ISBN 978-1-4422-7807-3.

Kontakt. In: Nakladatelství Albatros. *Albatros* [online]. Praha. Dostupné z: <https://www.albatros.cz/c/kontakt/>.

LAMB, Annette. Digital Media Part 2: Energize Teen Readers with Book-Film Adaptations. In: *Teacher Librarian*. Prosinec 2018.

LIND, Jessica. Genre Guide: YA Contemporary Romance. *The Hub: Your Connection to Teen Collections* [online]. Young Adult Library Services Association, 2015, 23. 5. 2015. Dostupné z: <https://www.yalsa.ala.org/thehub/2015/03/25/genre-guide-ya-contemporary-romance/>.

LUKAVSKÁ, Jana Segi. Mláďi na věky věků: Young adult jako crossover. A2: kulturní čtrnáctideník. Praha, 2017, 13(24). ISSN 1801-4542.

Maas' Court of Thorns and Roses series in development with Hulu. HACKETT, Tamsin. *The Bookseller* [online]. 2021 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://www.thebookseller.com/rights/maass-court-thorns-and-roses-series-development-hulu-1250919>.

MCCULLOCH, Fiona. Bildungsromane for Children and Young Adults. In: GRAHAM, Sarah. *A History of the Bildungsroman*. Cambridge University Press, 2019. ISBN 978-1-107-13653-3.

MEYER, Stephenie. *Sága Stmívání: oficiální ilustrovaný průvodce*. Ilustroval Rebecca BRADLEY. V Praze: Egmont, 2011. ISBN 978-80-252-1822-8.

Můj příběh. In: *Nofreeusernames* [online]. Praha. Dostupné z: <https://nofreeusernames.cz/muj-pribeh>

NILSEN, Alleen Pace a Kenneth L. DONELSON. *Literature for today's young adults*. 8. Pearson Education, 2008. ISBN 978-0-205-59323-1.

Nofreeusernames. In: *CooBoo* [online]. Praha. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/autori/65208284/nofreeusernames/>.

NORVELL, George W. Some Results of a Twelve-Year Study of Children's Reading Interests. *The English Journal* [online]. National Council of Teachers of English, prosinec 1946, **35**(10), s. 531-536. ISSN 00138274. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.2307/806540>.

Number of registred members on Goodreads from May 2011 to July 2019. *Statista* [online]. Statista, 2019, červenec 2019. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/252986/number-of-registered-members-on-goodreadscom/>.

Results for "a court of thorns and roses merchandise." *Amazon* [online]. Dostupné z: <https://www.amazon.com/court-thorns-roses-merchandise/s?k=a+court+of+thorns+and+roses+merchandise>.

Selecting children's literature: An Annotated Bibliography, grades 4-6 [online]. Newfoundland Labrador, 2009. Dostupné z: https://www.gov.nl.ca/education/files/k12_curriculum_documents_english_biblio46_genre_definitions.pdf.

SMAILES, Gary. Which Book Genre Is The Most Popular? In: *Bubble Cow* [online]. Liverpool, 2023. Dostupné z: <https://bubblecow.com/blog/popular-book-genre>.

Stats for *Aréna smrti*. *Goodreads* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/stats?id=8284932#>.

STEPHENS, Jonathan. Young Adult: A Book by Any Other Name . . . : Defining the Genre. *The ALAN Review*. 2007, **35**(1), 34-42. ISSN 1547-741X. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.21061/alan.v35i1.a.4>.

ŠIDÁK, Pavel. *Úvod do studia genologie: Teorie literárního žánru a žánrová krajina*. Praha: Akropolis, 2013. ISBN 978-80-7470-040-8.

TEMPLETON, David. Dark Days: Ghouls and goblins, mayhem and murder—it's just kids' stuff. *North Bay Bohemian* [online]. Metro Publishing, 2002, 14. březen 2002, (20). Dostupné z: <https://bohemian.com/childrens-literature-1/>.

The American Library Association [online]. Dostupné z: <https://www.ala.org/ala/protoolsbucket/usersvcbucket/youngadultbucket/youngadult.htm>

The Hunger Games (Novel Series) Statistics [online]. 2021. Dostupné z: <https://wordrated.com/the-hunger-games-statistics/>

The Most Popular Young Adult Books of the Year (So Far). *Goodreads* [online]. 2023, 15. června 2023. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/blog/show/2611-the-most-popular-young-adult-books-of-the-year-so-far?ref=genres-show>.

Trigger Warning. In: *Oxford Learner's Dictionaries* [online]. Cambridge University Press & Assessment, 2023. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/trigger-warning?q=trigger+warning>.

TRITES, Roberta S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. University Of Iowa Press, 2004. ISBN 978-0877458579.

Trope. In: *Oxford Learner's Dictionaries* [online]. Cambridge University Press & Assessment, 2023. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/trope>.

TRUPE, Alice. *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press, 2006. ISBN 0-313-33234-7.

VOGLER, Christopher. *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers*. 2. Michael Wiese Productions, 1998. ISBN 0-941188-70-1.

Všechny barvy duhy. In: *Yoli* [online]. Dostupné z: <https://www.yoli.cz/kniha/vsechny-barvy-duhy/>.

WETTA, Molly. What is New Adult Fiction, Anyway? *RA News* [online]. 2013. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20131103012241/https://www.ebscohost.com/novelist/novelist-special/what-is-new-adult-fiction-anyway>.

Young Adult Book Sales Statistics [online]. 2023. Dostupné z: <https://wordrated.com/young-adult-book-sales/>.

Young Adult Fiction Books Maintain Sales Momentum in 2022, NPD Says [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.npd.com/news/press-releases/2022/young-adult-fiction-books-maintain-sales-momentum-in-2022-npd-says/>.

Young Adult. In: Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus. *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge University Press & Assessment, 2023. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/young-adult>.

5.4 Filmografie

Divergence [Divergent] [film]. Režie BURGER, Neil. USA, 2014.

Harry Potter a kámen mudrců [Harry Potter and the Philosopher's Stone] [film]. Režie COUMBUS, Chris. USA, 2001.

Hunger Games [The Hunger Games] [film]. Režie ROSS, Gary. USA, 2012.

Já, Simon [Love, Simon] [film]. Režie BERLANTI, Greg. USA, 2018.

Léto, kdy jsem zkrásněla [The Summer I Turned Pretty] [seriálový pořad]. Režie DUNTON, Erica a Jesse PERETZ. USA: Prime Video, 2022.

Stmívání [Twilight] [film]. Režie HARDWICK, Catherine. USA, 2008.